וועטער: טיילווייז וואָלקנדיק און קיל

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

דאָס אידישע וואָרט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאַנג 5.53 — זון אונטערגאַנג 6.57

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאַנאַדע. עטאַבלירט אין 1910. דערשיינט יעדן טאָג

Vol. 21, No. 204. Wednesday Sept. 9, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאָג חוץ שבת און זונטאָג — מיטוואָך כ״ו אלול, תרצ״א.

אַמעריקאַנער רעגירונג אין קאַמף קעגן אימיגראַנטן שמוגל

אַנב־אורחא

פון מאַרק

אַן אָוונט מיט א "סאָסייטי"

דער באַגריף "סאָסייטי", וואָס באַציט זיך אויף אונזערע צאָלרייכע פּראַטערנאַלע ("ברידערלאַכע") אָרגאַניזאַציעס, מוז מען צוגעבן, איז ניט קיין באַזונדערס געהויבענער.

"ביי אונז", מיין איך, אין די אינטעליגענטישע קרייזן, וואָס האַלטן אין זייערע הענט די שליסלען צו דער ברייטער עפנטלאַכקייט, — די פּרעסע און די עפנטלאַכע טריבונע.

אָט דער האָזיקער צד צייכנט זיך אויס מיט זיין גוואַלדיקער גראַד־ליניקייט. וואָס איינער איז ניט אין פּריוואַטן לעבן, ציט ער אָבער אין זיין געזעלשאַפטלאַכן לעבן דורך א לאַנגע ליניע, מיט איר עק אין הימל, און ער רעכנט עס פאַר זיין הייליקן חוב ניט אַפּצוטרעטן פון איר רעכטס אָדער לינקס.

אויף יעדער זאַך מוז זיין א טעם, און א טיפער דערצו. עס מוז זיין א באַשטימטע "וועלט־אַנשויאונג", מעג צוליב דעם אַפילו די וועלט אליין אונטערגיין.

אין אָט די איינפאַכע פאָלקס־אָרגאַניזאַציעס, וואָס האָבן צו טאָן מיט באַלדיקע צילן, מיט קורצע ליניעס, אַזוי צו זאָגן, זעט אונז אויס, הערשט א צעשוואומענקייט, און א סך פון אונז באַציען זיך צו זיי דערפאַר מיט ביטול.

איז עס מיין מיינונג, אַז אָט דער געפיל פון ביטול איז ניט באַרעכטיקט, אַז מיר האָבן פיל צו לערנען פון אָט די איינפאַכע, ניט־פּרעטענציעזע פאָלקס־אָרגאַניזאַציעס.

אויב ס׳איז דאָרטן דאָ יאָ צעשוואוּמענקייט, ווערט זי אַהין אַריינגעבראַכט הויפּטזאַכלאַך פון די וואָס כאַפּן זיך מיט פּאַרטייאישע תורות און פּרובירן זיי אַרויפצווינגען אויף אָט די איינפאַכע אָרגאַניזאַציעס. זי ווערט אַהין אַריינגעבראַכט פון דער דרויסנדיקער וועלט, אָדער פון די וואָס זוכן נאָכצומאַכן אונזער אינטעליגענטישע גראַד־ליניקייט . . .

וועגן די קענגזייטיקע באַציאונגען צווישן אָט די צוויי פאַרשיידענע עלעמענטן אין אונזער לעבן וועלן מיר זיך נאָך באַזונדער דורשמועסן. איך באַריר דאָ נאָר אויבנאויף די געדאַנקען וואָס זיינען מיר אַרויף אויפ׳ן זינען, בעת איך האָב בייגעוואוינט די פייערונג פון דעם 20־יאָריקן יובילייע פון דעם ניקאָלאַיעווער הילף פאַראיין, לעצטן זונטאָג אָוונט.

* * *

איך האָ דאָרטן ניט געהערט קיין גלענצנדע רעדעס פון אָראַטאָרן וועגן וועלט־איבערקערנדיקע פּראָגנעס, וועגן דער דערלייזונג פון דער מענשהייט.

גאַנץ איינפאַכע, ניט־געקינסטלטע און ניט־געהויבלטע רעדעס, וועגן איינפאַכע זאַכן און וועגן באַשיידענע אויפטוען.

אמת: אַפּט אַביסל מגזם געווען די באַדייטונג פון די אויפטוען. אָבער בלויז אויף א גוט־מוטיקן, באַשיידענעם אופן.

און איך שטעל זיך פאָר, ווי וואָלט געווען, ווען איינע פון אונזערע קערפּערשאַפטן וואָס שטייען אויפ׳ן אויבערפלאַך פונ׳ם לעבן, — פּאַרטייען, למשל, — וואָלט געהאַט אַזויפיל פּראַקטישע אויפטוען צו באַריכטן און אַזויפיל פון אירע צילן דערגרייכט, — איר וואָלט זיך פון איר דאָן ניט געקאָנט אויסקויפן. זי וואָלט די וועלט פאַרקלונגען מיט אירע אויפטוען.

ווי קומט עס צו די באַשיידענע חשבונות וואָס איך האָב געהערט דעם אָוונט וועגן די באמת צאָלרייכע, איינפאַך מענשלאַכע אויפטוען פון דעם ניקאָלאַיעווער פאַראיין, אויסגערעכנט לכבוד זיין יום־טוב?

* * *

אידן זיינען געוויינט געוואָרן צו באַצאָלן א גוטן פּרייז פאַרן ביסל עולם־הזה.

איר קאָנט זיך ניט זעצן עסן, וואו איר דאַוונט ניט אַפּ. האָט איר שבת און יום טוב אַביסל א בעסערן מיטאָג, דאַרפט איר באַצאָלן דערפאַר, — און טאַקע אין מזומן אין פאָראויס, — מיט א צווייפאַכן דאַוונען, מיט א מוסף צוגעגעבן צום דאַוונען.

אָבער אַמווייניקסטנס שטייען ניט אין שול וואו איר דאַוונט קיין געגרייטע טישן פאַר אייך, וואָס זאָלן רייצן אייער עולם־הזה׳דיקן אַפּעטיט.

האָבן אָבער די ניקאָלאַיעווער איצט באַוויזן דעם קונץ צו "דאַוונען", — מיט מוסף און נאָך מיט מחזור, — פאַר געגרייטע טישן.

דער עולם פון עטלאַכע הונדערט מענשן איז געזעסן ביי די טישן, וואו די געפּילטע פיש און די פלעשלאַך משקה האָבן מיט ממזר׳ישע אויגלאַך געוואונקען צום הונגעריקן עולם, באַטש ווער צעפּלאַצט, — און דער עולם איז געזעסן מיט א געפיל פון רעזיגנאַציע און האָט געדולדיק אויסגעהערט צוואַנציק רעדנער, ניט אַנרירנדיק די רייצנדיקע מאכלים און משקאות.

און טאַקע אויסגעהערט אַלעמען, ביז׳ן לעצטן, און נאָך אַפּלאָדירט דערצו, — אויסער אין איין פאַל, ווען א רעדנער איז פאַרקראָכן אין אלף השישי און אין געלאָפן מיט דער שנעלקייט פון 100 מייל א שעה, און דער עולם האָט אַלצאיינס ניט געוואוסט פון וואָס דאָ האַנדלט זיך . . .

* * *

דאָס איז ניט בלויז א וויץ, — ס׳איז אַן אויסדרוק פון געזעלשאַפטלאַכער דיסציפּלין.

און אָט די דיסציפּלין, — וואָס איז נאַטירלאַך א סך וויכטיקער, — באַמערקט זיך אויך אין דער געזעלשאַפטלאַכער טעטיקייט פון דער ניקאָלאַיעווער און ענלאַכע אָרגאַניזאַציעס: מיטגלידער האָבן זיך אויסגעלערנט צו פאַר־ [...]

דערוואַרטן נייע אידן פיינטלאַכע רעגירונג אין רומעניע

דוקא, וועלכער דערוואַרטעט, וועט ווערן פּרעמיער אויפן אָרט פון פּראָפ. יאָרגאַ. — ער איז פאַר אונטערדריקן אַנטיסעמיטישע אָרגאַניזאַציעס און פאַר מינדערהייט רעכט פאַר אידן.

(ספּעציעלע טעלעגראַמע צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטא")

בוקאַרעסט, סעפּט. 9 (איטא). — עס זעט איצט אויס צו זיין גאַנץ זיכער, אַז דוקא וועט באַשטימט ווערן צום פּאָסטן אויף פּרעמיער יאָרגאַס פּלאַץ.

קלאַנגען וועגן דוקאס פּרעמיערשאַפט טראָגן זיך דאָ אַרום שוין וואָכן לאַנג. נעכטן האָט דער קעניג געהאַט אַן אַודיענץ מיט פּרעמיער יאָרגאַ, און באַלד איז דוקא צוריקגערופן געוואָרן פון בעסאַראַביע און ער איז איינגעלאַדן געוואָרן צו אַן אודיענץ ביים קעניג אויף היינט (מיטוואָך). אויך פּאָמפּעא, פּרעזידענט פון דעפּוטאַטן קאַמער, איז צוריקגערופן געוואָרן פון אויסלאַנד און דאַרף דערשיינען פאַרן קעניג היינט.

אין אַן אינטערוויו מיט א פאַרשטייער פון "אונזער צייט" האָט דוקא דערקלערט, אַז ער באַטראַכט די שוואַרץ־מאַה׳דיקע אָרגאַניזאַציעס "אייזערנע גוואַרדיע", "אַרכאַנגעל מיכאַיל" און "קריסטלאַכע ליגע" פאַר שעדלאַכע, און ער איז אַנטשלאָסן זיי אונטערצודריקן.

בנוגע די אידן האָט ער געזאָגט, אַז ער באַטראַכט זיי פאַר א ווערטפולן עלעמענט פאַר רומעניע און פאַר לאָיאַלע בירגער פון שטאַט, און זיי דאַרפן קריגן אַלע מינדערהייט רעכט. ער האָט אויך צוגעגעבן, אַז די פאַרהאַנדלונגען צווישן די ליבעראַלן מיט דער אידישער פּאַרטיי וועלן קירצלאַך ברענגען גוטע רעזולטאַטן.

"נאַציאָנאַלע" רעגירונג געווינט מיט מערהייט פון 59 שטימען

309 שטימען פאַר מאַקדאָנאַלדס רעגירונג צו 250 קעגן אין ערשטער צוטרוי אַפּשטימונג

לאָנדאָן, סעפּט. 9. — די "נאַציאָנאַלע" רעגירונג האָט לעצטן אָוונט געוואונען די ערשטע שלאַכט אין הויז מיט 309 שטימען צו 250, א מערהייט פון 59 שטימען.

די אַפּשטימונג איז גענומען געוואָרן איבער א רעזאָלוציע אויפצולייזן דאָס הויז אין א קאָמיסיע פון וועגן און מיטלען, און פּרעמיער מאַקדאָנאַלד האָט דערקלערט, אַז ער וועט אָננעמען די אַפּשטימונג ווי אַן אויסדרוק פון צוטרוי אָדער אומצוטרוי צו דער רעגירונג.

פאַר דער רעגירונג האָבן געשטימט אַלע קאָנסערוואַטיוון און ליבעראַלן, 3 אומאָפּהענגיקע, און 12 אַרבעטער, איינשליסנדיק דערינען 8 מיניסטאָרן און געהילף מיניסטאָרן. קעגן האָבן געשטימט אַלע איבעריקע אַרבעטער, די פיר מיטגלידער פון מאָסלים גרופּע, און 3 אומאָפּהענגיקע, איינשליסנדיק אָליווער באַלדווין, זון פון סטענלי באַלדווין, קאָנסערוואַטיווער פירער.

סער אָסוואַלד מאָסלי, כאָטש זיין גרופּע האָט געשטימט קעגן דער רעגירונג, האָט ער אָבער דערקלערט, אַז דער רעגירונגס מיטלען דאַרפן ניט באַקעמפט ווערן, נאָר ס׳איז גענוג אַז די וואָס רעכענען זיי פאַר ניט ווירקזאַם זאָלן אויסדריקן זייער קעגנערשאַפט בלויז מיט זייערע שטימען.

דער ערשטער טייל פון נעכטיקער זיצונג איז געווען א גאַנץ היציקער, און אַרטור הענדערסאָן האָט אָנגעפירט די אַטאַקעס אויף דער רעגירונג. מאָרגן (דאָנערשטאָג) וועט דאָס הויז אָנהויבן באַטראַכטן די בודזשעט פּלענער פון דער רעגירונג.

—(::)—

סיריל מאַסטאָוו אָפּגעפאָרן צוריק קיין שיקאַגאָ

סיריל מאַסטאָוו, טאָכטער פון מר. און מרס. מאַסטאָוו, וועלכע איז דאָ געווען צו גאַסט ביי אירע עלטערן פאַר די זומער וואַקאַציעס, איז נעכטן צוריק אָפּגעפאָרן קיין שיקאַגאָ צו פאַרזעצן אירע שטודיום אין "שיקאַגאָ מיוזיקאַל קאָלעדזש" וואו זי שטודירט די קונסט פון געזאַנג.

מיס מאַסטאָוו איז א סטודענטין אין דער דערמאַנטער קאָנסערוואַטאָריע פאַר די לעצטע דריי יאָר. זי איז א "סקאָלערשיפּ פּיופּל" פון דעם געזאַנגלערער וואַן גראַוו. זי בעט אונז איבערגעבן א זיי געזונט צו אַלע אירע פריינט און באַקאַנטע אין וויניפּעג.

—(::)—

אַרגענטינער פּאָליציי שעף אַרעסטירט פאַר כאַבאַר

בוענאָס איירעס, אַרגענטינע, סעפּטעמבער 9 (איטא). — דער שעף פון דער געהיים פּאָליציי אין לאַפּאַז און זיין סעקרעטאַר זיינען סוספּענדירט געוואָרן פון זייערע שטעלעס און זיינען אַרעסטירט געוואָרן אויף קלאַגעס פון כאַבאַר, וואָס אידן האָבן פאָרגעבראַכט. אַלע קלאַגעס קעגן אידן אין פאַרבינדונג מיט דעם כאַבאַר סקאַנדאַל זיינען צוריקגעצויגן געוואָרן.

—(::)—

פּירט אָן בריטישע דעלעגאַציע אין זשענעווא

לאָרד סעסיל, באַרימטער בריטישער קאָנסערוואַטיווער פירער און פרידנס קעמפער פירט אָן די בריטישע דעלעגאַציע צו דער זיצונג פון דער פעלקער־ליגע פאַרזאַמלונג אין זשענעווא.

לאָרד סעסיל איז אגב איינער פון די וואַרימסטע פריינט פונם ציוניזם.

פּרץ־שול בודזשעט זונטאָג, סעפּט. 27

ווי מען בעט אונז צו מעלדן, וועט די י. ל. פּרץ־שול פאַרוואַלטונג עפענען איר יערלאַכן בודזשעט קאַמפּיין מיט איר טראַדיציאָנעלן "שמחת בית־השואבה" באַנקעט זונטאָג, סעפּט. 27טן, ערשטער אָוונט פון חול המועד סכות.

דער מוטער פאַראיין פון פּרץ־שול בעט גלייכצייטיק צו מעלדן, אַז דער קאָנצערט אין פּעלעס טעאַטער אָנאָנסירט אויף דעם אָוונט פון סעפּט. 27טן איז אָפּגעלייגט געוואָרן אויף אָקטאָבער. דער גענויער דאַטום וועט באַזונדער אָנאָנסירט ווערן.

—(::)—

היינט הדסה מיטינג

היינט, 8.30 אָוונט, וועט די וויניפּעג טשאַפּטער הדסה אָפּהאַלטן זייער א וויכטיקע פאַרזאַמלונג אין ציון זאַל. די אַנוועזנהייט פון אַלע מיטגלידערנס איז זייער וויכטיק.

—(:.:)—

71 מענשן פאַרוואונדעט אין עקסידענט אין ווינדזאָר

ווינדזאָר, אָנט., סעפּט. 9. — 71 פּערזאָן, אויפ׳ן וועג צו א פּיקניק, זיינען פאַרוואונדעט געוואָרן לעצטן אָוונט ווען א געפּאַקטער טראַמוויי וואַגאָן איז אַריינגעלאָפן אין אַן אָפענעם סוויטש און האָט זיך איבערגעקערט.

דער וואַגאָן האָט זיך גלייך אָנגעצונדן, און א סך פון די קרבנות האָבן פּאָליציי און פייער־לעשער קוים געראַטעוועט מיט זייערע לעבנס. צוויי פון די פאַרוואונדעטע זיינען אין אַן ערנסטער לאַגע, אָבער די איבעריקע זיינען אויסער געפאַר.

דער וואַגאָן, אַראָפּשפּרינגענדיק פון די רעלסן, איז אַריינגעפאָרן אין א טעלעפאָן סלופּ וועלכן ער האָט צעשמעטערט, און האָט זיך גלייך איבערגעקערט.

סאַסקאַטשעוואַן. מיניסטער פאַרלאַנגט מען זאָל פאַרשפּרייטן אומגינסטיקן באַריכט וועגן רוסלאַנד

רעדזשיינע, סאַסק., סעפּט. 9. — דזש. פ. ברייענט, מיניסטער פון אַרבעט און טעלעפאָנען אין סאַסקאַטשעוואַן, האָט אַפּעלירט צו דער פּרעסע צו פאַרשפּרייטן דעם באַריכט פון דר. וו. א. לינקאָלן, פון קאַלגאַרי, וועלכער האָט זיך צוריקגעקערט פון א טור איבער סאָוועט רוסלאַנד און וועלכער האָט זייער ניט גינסטיק באַריכטעט וועגן זיינע איינדרוקן אין א רעדע פאַרן קענעדיען טשיימבער אָף קאָמערס. וואָס האַלט דאָ אָפּ זיין קאָנווענשאָן.

די צירקולאַציע פון דעם באַריכט, האָט מר. ברייענט דערקלערט, איז באַזונדערס וויכטיק צוליב דער אַגיטאַציע וואָס ווערט איצט אָנגעפירט צווישן די מיינערס אין דרום סאַסקאַטשעוואַן, און וואו די לאַגע איז א סך ערנסטער ווי מען נעמט אָן, — ווי מר. ברייענט פאַרזיכערט.

דר. לינקאָלן האָט פאַרבראַכט 10 טעג אין א טור אין די דיסטריקטן פון מאָסקווע און לענינגראַד, און ער גלויבט אַז בערנאַרד שאָו, וועלכער איז דאָרטן געווען אַביסל פריער פון אים, "האָט א בעסערן צונג ווי א נאָז און אויערן", און ער האָט זיך אָפּגענאַרט אין דער אָפּשאַצונג פון דער דאָרטיקער לאַגע.

און אין דר. לינקאָלנס מיינונג איז די לאַגע דאָרטן זייער שלעכט. דאָס פאָלק "איז שמוציק, זעט אויס אומגליקלאַך, איז געקליידעט אין די ביליקסטע קליידער אָדער אין שמאַטעס". ער האָט מיט זיך געבראַכט פאָטאָגראַפישע בילדער וואָס שילדערן די סאָוועטישע אָרימקייט, וועלכע ער זאָל האָבן דורכגעשמוגלט פון רוסלאַנד.

רעליגיע, גלויבט דר. לינקאָלן, ווערט פאַרניכטעט און די גייסטלאַכע ווערן פאַרהונגערט דורך דעקלאַסירונג. אין פינף יאָר אַרום, זאָגט ער, וועלן קיין רעליגיעזע אינסטיטוציעס ניט פאַרבלייבן אין לאַנד. דערפאַר מאַכט מען פון קאָמוניזם א רעליגיע, און טויזנטער קומען צו לענינס קבר, ווי צום קבר פון א הייליקן.

בלויז סאָלדאַטן, זאָגט ער, זיינען אָנשטענדיק געקליידעט, און די סאָוועט רעגירונג האָט לעצטן יאָר אויסגעגעבן 578 מיליאָן דאָלאַר אויף איר אַרמיי, און מען רעדט אָפן וועגן די פאַרבאַרייטונגען צו א קריג קעגן דער גאַנצער וועלט.

מאַמע פון 10 קינדער שיסט איר מאַן און באַגייט זעלבסטמאָרד

העי לייקס, אַלטאַ., סעפּט. 9. — מרס. האַזי ווויליסקאַ איז טויט. זי איז א קרבן פון גיפט. איר מאַן, העררי ווויליסקאַ, ליגט אין שפּיטאָל אין קעמראָז אין א קריטישן צושטאַנד, א פאַרוואונדעטער פון א ביקס, און די פּראָווינציעלע פּאָליציי פון אַלבערטאַ מאַכט אַן אויספאָרשונג וועגן דעם טראַגישן ענין. מען גלויבט, אַז דאָ איז געשעען א פאַל פון א פאַרזוך פון מאָרד און זעלבסטמאָרד.

מען גלויבט, אַז די פרוי האָט איינגענומען א גרויסע דאָזע לויג און יאָד, נאָכדעם ווי זי האָט געשאָסן אויף איר מאַן. איר קערפּער איז געפונען געוואָרן הינטער א שטויג היי אויף דער פאַרם פון א שכן. ווויליסקאַ איז געפונען געוואָרן פון זיינע צוויי טעכטער באַלד נאָכדעם ווי ער איז געשאָסן געוואָרן און ער איז באַלד אָפּגעפירט געוואָרן אין שפּיטאָל.

די ווויליסקאַס זיינען איינע פון די פּראָמינענטסטע און פאַרמעגלאַכסטע פאַמיליעס אין דעם העי לייקס דיסטריקט. מרס. ווויליסקאַס שווערלאַכע האַנדלונג און די אורזאַך וואָס עס האָט זי געטריבן דערצו זיינען דערווייל אומבאַקאַנט. העררי ווויליסקאַ איז 52 יאָר אַלט און זי איז אויף עטלאַכע יאָר יינגער פון אים. זיי האָבן א פאַמיליע פון צען קינדער. די ווויליסקאַס זיינען איינע פון די אַזיינער אין אָוונט.

—(::)—

נייער "אַסעמבלי האָל" אין שערי צדק שול עפנט זיך היינט

די שערי־צדק שול פייערט היינט די עפענונג פון איר נייעם "אַסעמבלי האָל", אין אונטערשטן שטאָק פון דער שול. די פייערלאַכע עפענונג וועט נאָכגעפאָלגט ווערן פון אַן "אויפנאַמע", 8 אַזייגער אין אָוונט.

דייטשלאַנד וויל קאָלאָניזירן אַרבעטסלאָזע אויפ׳ן לאַנד

בערלין, סעפּט. 9. — דער קאַבינעט באַטראַכט איצט א פּלאַן פון הערמאַן דיטריך, פינאַנץ־מיניסטער, צו קאָלאָניזירן 100 טויזנט אַרבעטסלאָזע ביזן סוף פון קומענדיקן יאָר.

הער דיטריכס פּלאַן איז צו שאַפן לאַנדווירטשאַפטלאַכע ישובים בשכנות מיט די שטעט, אויף באָדן געגעבן פאַר דעם צוועק פון די שטאַטיקע מוניציפּאַליטעטן און פון די שטאַטן, בעת די רייך רעגירונג וואָלט באַזאָרגט די קאָלאָניסטן מיט בוי מאַטעריאַלן. דער קאַפּיטאַל וואָס איז נויטיק פאַר דעם צוועק איז אַרום 50 מיליאָן דאָלאַר.

די אַרבעט אויף די געביידעס וואָלט נעדאַרפט דורכגעפירט ווערן מיט דער הילף פון אַנדערע אַרבעטסלאָזע, וועלכע וואָלטן אויסער זייער אַרבעטסלאָזיקייט שטיצע געקראָגן אויך שפּייז פּאָרציעס.

דעם קאָלאָניסט וועט געגעבן ווערן דאָס רעכט אָפּצוקויפן די געביידעס מיט צוויי אַקער לאַנד. די גאַנצע אונטערנעמונג דאַרף דורכגעפירט ווערן אונטער אויפזיכט פון א קאָמישאַנער פאַראַנטוואָרטלאַך צום קאַנצלער.

לשנה טובה!

באַגריסט אייערע נאָענטע און פריינט לכבוד דעם נייעם יאָר דורך "דאָס אידישע וואָרט" (א קאָפּיע פון אונזער ראש השנה אויסגאַבע וועט צוגעשיקט ווערן אויף יעדן אַדרעס וואָס איר וועט אונז אָנגעבן).

ניי יאָר באַגריסונגען

וועלן פון אונז אָנגענומען ווערן פאַר דער גרויסער ראש השנה אויסגאַבע

ביז מאָרגן (דאָנערשטאָג) 12 מיטאָג

א באַגריסונג אין "דאָס אידישע וואָרט" קאָן אַריינגעגעבן ווערן

פון $1.00 און העכער

גיט אייער באַגריסונג גלייך אַריין!

אַנטי־אידישע לאַנד פאַראָרדענונגען צוריקגעהאַלטן

ספּעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטא"

[illegible]

די אַפּליינג איז געקומען ווי רעזולטאַט פון אַן אינטערווענציע מצד דער אידישער אַגענטור, וועלכע האָט געבעטן מען זאָל די דאָזיקע פאַראָרדענונגען ניט פאַרעפנטלאַכן.

—(::)—

כוואַליע פון גנבות אין ראַסבוירן, מאַנ.

ראַסבוירן, מאַנ., — א כוואַליע פון גנבות איז אויסגעבראָכן אין ראַסבוירן און אומגעגנט. לעצטנס זיינען דאָ פאָרגעקומען די פאָלגנדיקע גנבות:

ביי מר. פּייקאָף, — די שויב פון טיר דורכגעבראָכן, אַריינגעגנב׳עט זיך אין סטאָר און אַרויסגעגנב׳עט 7 דאָלאַר מיט סענטן פון קאַסע.

ביי מ. מילאָוו, — איינגעבראָכן זיך דורכ׳ן קעלער און אַרויסגעגנב׳עט אַרום 8 דאָלאַר.

אין מ. באַרלאָווס דראַג־סטאָר, — געעפנט די פאָדערשטע טיר און אַרויסגעגנב׳עט פון קאַסע 65 דאָלאַר מיט סענטן.

ביי מר. פּויזנערן, — איינגעבראָכן זיך דורכ׳ן קעלער, אַרויסגעגנב׳עט 8 דאָלאַר.

אויך אין אָקבוירן זיינען באַגנב׳עט געוואָרן צוויי סטאָרס די נאַכט פון 2טן סעפּטעמבער.

—(::)—

היגע שולן וועלן גערופן ווערן צו העלפן שיקאַגער ישיבה

מען מעט אונז צו מעלדן, אַז די פאָלגנדיקע וועלן ריידן די טעג פון ראש השנה אין די אונטן־דערמאָנטע שולן לטובת דער שיקאַגער ישיבה, וועלכע געפינט זיך איצט אין נויט:

ראובן סלאָנימסקי (פון בית־יתומים) 2טן טאָג ר״ה, אין בית יעקב שול; פּנחס כץ, 1טן טאָג, אין ראש־פּנה; ר׳ משה כץ, 1טן טאָג, אין ליבאָוויטשער שול; הרב י. י. כהנאָוויץ, 1טן טאָג אין אשכנזי שול; ראובן סלאָנימסקי, 2טן טאָג, אין כנסת־ישראל שול.

—(:.:)—

עפנטלאַכע יאַנג דזשודעא פאַרזאַמלונג איבערמאָרגן מיטוואָך

דער היסטאָרישער קלוב פון די עלטערע יאַנג דזשודעא מיטגלידער פון וויניפּעג וועט עפענען זיין סעזאָנס טעטיקייט מיט אַן עפנטלאַכער פאַרזאַמלונג אין ציון זאַל, מיטוואָך, סעפּט. 16טן, 8.30 אָוונט. אַן אינטערעסאַנטע רעדע וועט געהאַלטן ווערן פון א פּראָמינענטן רעדנער.

די בילדונגס קאָמיסיע, ווערט געמאָלדן, האָט צוגעגרייט זייער אַן אינטערעסאַנטן פּראָגראַם פון טעטיקייטן פאַרן קומענדיקן יאָר, איינשליסנדיק לעקציעס איבער ביאָגראַפיעס פון באַרימטע אידישע פירערשאַפטן און די ווערק פון איניקע גרעסערע אידישע שרייבער.

—(::)—

6 פאַרוואונדעט 7 אַרעסטירט אין צוזאַמענשטויס צווישן פּאָליציי און קאָמוניסטן

קירקלענד לייק, אָנט., סעפּט. 9. — זיבן קאָמוניסטן זיינען דאָ אַרעסטירט געוואָרן און זעקס פּאָליציסטן זיינען פאַרוואונדעט געוואָרן ווי א רעזולטאַט פון א ראַיאַט ביי א "רויטן" מיטינג נעכטן אָוונט.

די קאָמוניסטן האָבן אָפּגעהאַלטן א פאַרזאַמלונג אויף דער גאַס. די פּאָליציי האָט זיי באַפוילן צו פאַרלאָזן דאָס פּלאַץ און ווען זיי האָבן זיך אָפּגעזאָגט אויסצופאָלגן דעם באַפעל האָט די פּאָליציי אויף זיי געלאָזט א שטראָם וואַסער. דאָס האָט פאַראורזאַכט, אַז די קאָמוניסטן זאָלן אָנהויבן וואַרפן שטיינער אויף די פּאָליציסטן און זעקס זיינען פאַרוואונדעט געוואָרן.

דריי אָנגעקלאָגט אין באַטייליקן זיך אין א רינג וואָס זאָל האָבן אַריינגעשמוגלט 100 טויזנט אימיגראַנטן אין די שטאַטן. — איינער פון די אָנגעקלאָגטע איז א קאַנאַדער איד. — איניקע אימיגראַציע באַאַמטע זיינען אויך אַרעסטירט

ניו־יאָרק, סעפּט. 9. — די פעדעראַלע מאַכט האָט אָנגעפאַנגען א קאַמף צו פאַרניכטן א שמוגל־רינג, וואָס זאָל האָבן אַריינגעשמוגלט אין די שטאַטן 100 טויזנט אומגעזעצלאַכע אימיגראַנטן פון קאַנאַדע און מעקסיקאָ.

אַן אויספאָרשונג פונם "שמוגל רעקעט" איז אָנגעפאַנגען געוואָרן פון שטאַט־אַטאָרני דזשאָרדזש ז. מעדאַלי, אויף דער פאַראָרדענונג פון אַרבעטס סעקרעטאַר וויליאַם נ. דאָוק, מיט זעקס חדשים צוריק, און ווי א רעזולטאַט פון דער אויספאָרשונג זיינען דריי פּערזאָן דאָ נעכטן פאַרגעבראַכט געוואָרן פאַרן געריכט, אָנגעקלאָגט אין באַטייליקן זיך אין דעם "רינג".

די דריי אַרעסטירטע זיינען: דזשאָזעף קאַגאַן, א קאַנאַדער; בען פרידלענדער, אַן אַדוואָקאַט, און סטיווען א. טילינגהאַסט.

דער רינג, ווערט באַהויפּטעט, פלעגט רעכענען צווישן $100 און $5,000 פאַר אַריינשמוגלען אַן אימיגראַנט. א צאָל גרעניץ באַאַמטע זאָלן האָבן געווען פאַרבונדן מיט אים, און איניקע פון זיי זיינען אַרעסטירט געוואָרן. די הויפּט אָנפירער פונם רינג זיינען נאָך אָבער אויף דער פריי.

דער רינג זאָל צווישן אַנדערש האָבן אַריינגעשמוגלט אין די שטאַטן אַכט קרימינאַלן "מיט אַן אינטערנאַציאָנאַלער רעפּוטאַציע, און מען האָט זיי נאָך ביז היינטיקן ניט געקענט פאַקן.

אָטאַוואַ, אָנט., סעפּט. 9. — די היגע אימיגראַציע באַאַמטע האָבן נאָך ניט קיין אינפאָרמאַציעס וועגן די אַנטדעקונגען געמאַכט אין די שטאַטן אין פאַרבינדונג מיטן אימיגראַנטן שמוגל.

ווייץ שניט פון פּריירים אָפּגעשאַצט אין 254 מיליאָן בושל פון "מאַניטאָבאַ פרי פּרעס"

דער דורכשניט איז 11 בושל צום אַקער פאַר מאַניטאָבאַ, 8½ בושל אין סאַסקאַטשעוואַן און 16 אין אַלבערטאַ. — שניט פון אַנדערע תבואות אויך שטאַרק געפאַלן

דער 28טער יערלאַכער באַריכט פונם שניט אין די פּריירי פּראָווינצן, פאַרעפנטלאַכט היינט אין "מאַניטאָבאַ פרי פּרעס", צייגט, אַז די גרעטענעס דאָס יאָר איז שטאַרק הינטערשטעליק און זי איז באַזונדערס שלעכט אין סאַסקאַטשעוואַן.

די אָפּשאַצונג פונם שניט באַזירט זיך אויף גענויע אויספאָרשונגען וואָס די צייטונג האָט דורכגעפירט אין משך פון די לעצטע פיר וואָכן סיי דורך אירע רייזנדיקע און סיי דורך אירע לאָקאַלע קאָרעספּאָנדענטן. דער באַריכט ציינט, אַז די טריקעניש אין סעזאָן ווען רעגנס זיינען געווען אַמנויטיקסטן, און אויך אַנדערע אַנשיקענישן, האָבן שטאַרק צעשעדיקט די גערעטעניש.

דער שטח פאַרזייט מיט ווייץ אין די פּריירים דאָס יאָר איז געווען אַרום 23,178,000 אַקער, אין פאַרגלייך מיט 24,297,116 — 1930 און 23,960,000 אין 1929.

דער אָפּגעשאַצטער שניט פון פאַרשיידענע תבואות נאָך די פּראָווינצן נאָך (דער דורכשניט בושל פער אַקער איז איינגעשלאָסן אין קלאַמער), איז לויט דעם באַריכט:

ווייץ. — מאַניטאָבאַ, 27,522,000 (11); סאַסקאַטשעוואַן, 117,988,500 (8½); אַלבערטאַ, 108,720,000 (16). ס״ה 254,230,500.

האָבער. — מאַנ., 29,916,000 (18); סאַסק., 79,220,000 (17); אַלבערטאַ, 41,760,000 (20); ס״ה. 150,896,000.

גערשטן. — מאַנ., 19,344,000 (16); סאַסק., 16,049,000 (11); אַלבערטאַ, 12,708,000 (18); ס״ה. 48,101,000.

פלאַקס. — מאַנ., 707,000 (7); סאַסק., 1,374,000 (3); אַלבערטאַ, 162,000 (6); ס״ה. 2,243,000.

קאָרן. — מאַנ., 520,000 (10); סאַסק., 4,683,000 (7); אַלבערטאַ, 1,710,000 (10); ס״ה. 6,913,000.

די צייטונג גלויבט, אַז די גערעטעניש באַריכטן זיינען געווען אַזוי שלעכט דאָס יאָר אין די פּריירים, אַז מען מוז באַוואונדערן זייער פּרובאַרקייט, ווען זיי האָבן פאָרט געגעבן אַזאַ שניט.

עסטעוואַנער קוילן מיינען געשלאָסן צוליב דעם סטרייק

עסטעוואַן, סאַסק., סעפּט. 9. — די היגע מינען און אינדוסטריעס זיינען אַלע פאַרמאַכט א דאַנק דעם גענעראַל סטרייק, וואָס איז דער ערשטער אין דער היגער געשיכטע.

אויפן רוף פון דער עקזעקוטיווע פון דער ניט־לאַנג צוריק אָרגאַניזירטער מיינוואָרקערס יוניאָן האָבן איבער 600 מיינערס פאַרפעלט צו קומען צו דער אַרבעט, און איבער 40 אַרבעטער סטרייקן אין דער היגער טעפּעריי פון די "אינטערנעשאַנאַל קליי פּראָדוקטס".

עס ווערט אויך דערוואַרטעט, אַז צו די סטרייקערס זאָלן באַלד צושטיין די 200 אַרבעטער וואָס אַרבעטן אין אַן אייזנבאַן קאָנסטרוקציע לאַגער, 5 מייל פון שטעטל.

די מינען פּוסטעווען, אויסער דער דער טרועקס־טרייער קוילן מינע, וואו 50 מענשן זיינען געקומען צו דער אַרבעט. די סטרייק פירער זיינען אָבער זיכער, אַז אויך זיי וועלן צוריקגעצויגן ווערן פון דער אַרבעט.

די יוניאָן פירער פאַרזיכערן, אַז די אַרבעטס באַדינגונגען אין די היגע מינען זיינען די ערגסטע אין קאַנאַדע, און אַז אַלע זייערע פאַרזוכן צוזאַמענצוריידן זיך מיט די באַלעבאַטים זיינען דורכגעפאַלן, ווייל יענע האָבן ניט צוגעשיקט זייערע פאַרשטייער צו די קאָנפערענצן וואָס זיי האָבן פאַררופן און האָבן זיך אָפּגעזאָגט פון צו פאַרהאַנדלען מיט די יוניאָן פאַרשטייער.

—(::)—

יונגנט לינקע פּוע״צ אונטערנעמונג אָפּגעלייגט

די יונגנט לינקע פּוע״צ בעטן אונז צו מעלדן אַז די אינטערנאַציאָנאַלער יונגנט טאָג פייערונג, אָנאָנסירט אויף דעם פרייטאָג, איז צוליב טעכנישע סבות אָפּגעלייגט געוואָרן אויף פרייטאָג, סעפּטעמבער 18טן.

אַפּליקאַציעס פאַר שכר־לימוד באַפרייאונג פון "סקול באָרד"

אויף דער זיצונג פון "סקול באָרד" לעצטן אָוונט איז באַטראַכט געוואָרן די פראַגע פון א צאָל אַפּליקאַציעס פון עלטערן וועמעס קינדער דאַרפן דאָס יאָר באַזוכן קלאַס 12, צו באַפרייען זיי, צוליב זייערע עקאָנאָמישע אומשטענדן, פון צו צאָלן דעם שכר־לימוד פון $100 א יאָר וואָס איז לעצטנס איינגעפירט געוואָרן.

די זיצונג האָט באַשלאָסן, אַז אַזעלכע אַפּליקאַציעס קענען ניט פאַרהאַנדלט ווערן אין דער עפנטלאַכקייט. עס איז באַשלאָסן געוואָרן צו באַטראַכטן די אַפּליקאַציעס אויף א ספּעציעלער זיצונג קאָמענדיקע וואָך.

ווי אַלד. מ. א. גרעי, גיט אונז איבער, איז עס זיין איינדרוק, אַז די אַפּליקאַציעס וועלן באַוויליקט ווערן. מר. גרעי האָט שטאַרק געאַרבעט פאַר דער באַפרייאונג פון שכר־לימוד פון ניט־פאַרמעגלאַכע עלטערן, נאָכדעם ווי דער קאַמף פאַר דער אָפּשאַפונג פון שכר־לימוד איז דורכגעפאַלן, און ער האָט פּערזענלאַך דורכגעשמועסט זיך מיט דעם ענין מיט א צאָל פאַרשטייער פון סקול באָרד.

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישעס וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

און דער אנטיסעמיטיזם וואַקסט!

די רומענישע אנטיסעמיטן האָבן די טעג אָפּגעהאַלטן א גרויסן זיג: קאדרעאנו, איינער פון די פינסטערסטע רומענישע אנטיסעמיטן און פּאָגראָמשטשיקעס, איז דערוויילט געוואָרן אין דערגענצונגס וואַלן אינ'ם נעאַמצער קרייז צום פּאַרלאַמענט מיט א גרויסער מערהייט. און ער וועט זיינע פּאָגראָם העצעס איצט קאָנען אָנפירן אומגעשטערט (כאָטש מען האָט אים אזוי אויך ווייניק געשטערט) פון דער פּאַרלאַמענטארישער טריבונע.

דעפּוטאַט לאַנדוי דערקלערט, אז קאדרעאנוס זיג צייגט, אז די רומענישע אידן זיצן אויף א וואַולקאַן. אַלע רומענישע פּאַרטייען האָבן ביטער באַקעמפט קאדרעאנוס קאַנדידאַטור, אָבער די פּויערים פונ'ם וואַל־קרייז האָבן צו זיי ווייניק וואָס צוגעהערט זיך און האָבן געגעבן דעם אנטיסעמיטישן פירער עלף טויזנט שטימען. גאַנץ איינפאַך: קאַדרעאַנו האָט צוגעזאָגט זיי א זאַך וואָס דער פּויערשער מח קאָן אָמבעסטן באַגרייפן, — היות ווי די אידן זיינען שולדיק אין זייער שווערער לאַגע, וועט ער זיי דערלויבן צו פּלינדערן די אידן און קאָנפיסקירן זייערע פאַרמעגנס, ווען ער וועט זיין אין פּאַרלאַמענט.

די דעפּוטאַטן פון דער פּויערשע נאַציאָנאַלער פּאַרטיי און אפילו פון די אנדערע פּאַרטייען פּראָטעסטירן קעגן קאדרעאנוס דערוויילונג. זיי ווילן ניט, זאָגן זיי, זיצן צוזאַמען מיט א מערדער, — קאדרעאנו איז מיט א קורצער צייט צוריק גע'משפט געוואָרן פאַר'ן מאָרד פון דעם פּאָליצייי שעף פון יאַסי.

אָבער אפילו די וואָס פּראָטעסטירן קעגן קאדרעאנוס דערוויילונג טוען עס חלילה ניט אויס באַזונדער ליבשאַפט צו אידן. זיי זיינען בלויז אביסל ווייניקער אנטיסעמיטיש ווי ער, — די דערפאַרונג האָט אונז דערוויזן, אז ס'איז בלויז אן אונטערשייד אינ'ם גראַד פון אנטיסעמיטיזם ביי די רומענישע פּאָליטיקער, און צי בראַטיאַנו, צי מאַניו, צי יאָרגא שטייט אין דער שפּיץ פון דער רעגירונג, וועט זי אַלצאיינס אָנפירן אן אנטיסעמיטישע פּאָליטיק. דער פאַקט איז דאָך, אז קאַדרעאַנו איז גע'משפט געוואָרן פאַר מאָרד און איז באַפרייט געוואָרן, און עס האָט נאָך ניט פּאַסירט, אז אן אנטיסעמיטישער פירער זאָל אין רומעניע פאַר'משפט ווערן, וועלכן פאַרברעכן ער זאָל ניט באַגיין. די רומענישע פּויערים קענען דאָס זיכער און לערנען דערפון, אז די אנטיסעמיטן זיינען אַלעמאָל גערעכט . . .

אָט האָט מען געזאָגט אויף פּראָפעסאָר יאָרגא, איצטיקער פּרעמיער פון רומעניע, אז ער האָט שוין לאַנג חרטה געהאַט אויף זיין אמאָליקן אנטיסעמיטיזם. ער האָט דאָס אַליין דערקלערט בעת ער האָט באַזוכט אמעריקע מיט אן אנדערהאַלבן יאָר צוריק. ווי ער איז אָבער געוואָרן פּרעמיער, האָט ער זיך אָנגעהויבן חבר'ן מיט קוזאַן, און אין אן אינטערוויו וואָס ער האָט אַנומלט געהאַט מיט פּויערים פאַרשטייער, האָט ער צו זיי גערעדט אין קוזאַס שפּראַך . . .

עס מאַכט ניט אויס ווער עס זאָל ניט רעגירן אין רומעניע, איז אָבער פאַר דער רעגירונג דאָרטן דער אנטיסעמיטיזם א גוטער געשעפט. ווען אפילו מען מוז פאַר אויסלאַנד מאַכן דעם אָנשטעל פון קאַמף קעגן דעם אנטיסעמיטיזם, שטיצט מען אים אָבער אין לאַנד גופא, ווי דעם בעסטן בליי־אָפּלייטער קעגן דעם צאָרן פון די געדריקטע און באַרויבטע מאַסן פון קאָרופּטע און אומפעאיקע רעגירונגען.

און אזוי איז די לאַגע אויך אין אנדערע מזרח אייראָפּייאישע לענדער, כאָטש צו דער פּאָליטישער פאַרדאַרבנקייט פון רומעניע קאָן קיים ווער דערגרייכן. אָבער אָט הערן מיר אפילו פון לאַטוויע, וואו די רעגירונג איז פאַרהעלטנסמעסיק פריי פון אנטיסעמיטיזם, ווי מען זוכט דאָרטן וואַרפן די שולד פאַר דעם שווערן קריזיס אין לאַנד אויף די אידן. א לאָקאַלער "קוריאָז" איז, וואָס דער קאַמפּיין קעגן די אידן, אָנגעפירט פון א לאַטווישער צייטונג, ווערט פינאַנסירט פון א אידישן משומד, איצט איינער פון די רייכסטע מענשן אין לאַטוויע.

אויב דאָ ווערט דער אנטיסעמיטישער קאַמפּיין אָנגעפירט ניט פון דער רעגירונג, איז אָבער זיין ציל דער זעלבער: אָפּציען די אויפמערקזאַמקייט פון דער באַפעלקערונג פון די רייכע מענשן וואָס לעבן אין משוגע'נעם לוקסוס בעת דאָס פאָלק גייט אויס פון הונגער, און אָנווענדן זייער צאָרן אויף די אידן.

קאָן מען איבערציינגן די פינסטערע מאַסן, וואָס פאַר אן אומזין עס איז צו באַשולדיקן די אידן אין פאַראורזאַכן דעם וועלט קריזיס? קיינער ליידט ניט אזוי שווער פונ'ם קריזיס, ווי די אידן. ניט נאָר אין פּוילן, אין רומעניע, אין ליטע, לאַטוויע און א. וו. שטייען די אידן אין דער ערשטער רייע פון די פאַרהונגערטע מאַסן, אויפ'ן שוועל פון אונטערגאַנג. נאָר אפילו אין די לענדער וואו די אידן זיינען תמיד געשטאַנען אויף א העכערער עקאָנאָמישער מדרגה, ווי אין דייטשלאַנד און אמעריקע, זיינען זיי פונ'ם קריזיס שווערער געטראָפן געוואָרן, ווי וועלכער ס'איז אנדער טייל פון דער באַפעלקערונג.

די פינסטערע מאַסן איז שווער דערינען איבערצייגן. זיי ווילן לייכטער פאַרשטיין די אנטיסעמיטישע העצעס. אין אזא שווערער לאַגע ווי זיי געפינען זיך איז מען ניט גענייגט צו פאַרטראַכטן זיך, און מען שלאָגט אויף דער ליניע פון לייכטסטן ווידערשטאַנד, — איבער די אידן.

און אין דייטשלאַנד איז דער געפערלאַכער וואוקס פונ'ם היטלעריזם, נאַטירלאך, אויך א פּראָדוקט פון דער שווערער עקאָנאָמישער לאַגע אין לאַנד: דער היטלעריזם אין אַלע זיינע פאַרצווייגונגען, איינשליסנדיק דעם סטודענטישן.

אויף דעם אינטערנאַציאָנאַלן סטודענטישן צוזאַמענפאָר אין האַליאַק, מאַסאַטשוזעטס, איז די טעג געשטאַנען א דייטשער סטודענטישער פאַרטרעטער און געפּרואווט באַרעכטיקן דעם אנטיסעמיטיזם פון די דייטשע סטודענטן דערמיט, וואָס אידן דרינגען צו טיף אריין אין די דייטשע קולטורעלע געביטן. די דייטשע סטודענטן, הייסט עס, האָבן מורא, די אידן זאָלן חלילה ניט פאַראידישן זייער דייטשע קולטור.

אז דאָס איז ניט מער ווי א ליגנערישער אויסרייד פאַר לייטן, איז אָפּגערעדט. ווי לאַנג איז עס געווען אין דייטשלאַנד, און ס'איז נאָך איצט דאָס זעלבע אין אייניקע אנדערע לענדער, אז די אנטיסעמיטן האָבן פאַר זייער אויסרייד געהאַט די אידישע איזאָלאַציע און אָפּזונדערונג פון דער אַלגעמיינער קולטור!

די אַלע אויסרעדן האָבן קיין ממשות ניט. דער אנטיסעמיטיזם אין זיינע שאַרפע פאָרמען איז א פּראָדוקט פון עקאָנאָמישע באַדינגונגען, און פון באַשטימטער פּאָליטיק צו וואַרפן די אחריות אויף אזעלכע וואָס קאָנען זיך אַמווייניקסטנס באַשיצן. די אנטיסעמיטן דאַרפן אייגנטלאך די אידן האָבן נויטיק אום לעבן פאַר זייערע ציקן, און אפשר דערפאַר דערלאָזן ניט אייניקע אנטיסעמיטישע רעגירונגען צו זייער פולשטענדיקער אויסראָטונג . . .

דער קריזיס האָט פאַרשאַרפט דעם אנטיסעמיטיזם אומעטום, און זיין אָפּשוואַכונג וועט קומען מיט דער פאַרבעסערונג פון דער אַלגעמיינער עקאָנאָמישער לאַגע.

אָבער כדי די אידן זאָלן ניט זיין אזא לייכטע ציל־ברעט פאַר די אנטיסעמיטישע פּיקן, מוזן זיי איבערבויען זייער עקאָנאָמישן לעבן אויף אזא אופן, אז זיי זאָלן ניט שטיין תמיד צווישן אין באַפן די קלעפּ, וואָס זיינען באמת געצילט פאַר אנדערע . . .

אומבאַקאַנטע דערציילונגען פון א שבתי צבי'ניק

(ספּעציעל פאַר "דאָס אידישע וואָרט")
פון ש. ערנסט

חומיין דזשאהיד ביי, דער שרייבער פון די קליינע דערציילונגען איז איינער פון די אנגעזעענסטע פירער פון די "דאָנמעס" — די ריכטיקע אָפּשטאַמער פון די שבתי־צבי'ניקעס, וועלכע גרופּירן זיך דער עיקר אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל און סמירנע. די דאָזיקע סעקטע האָט פון זיך אַרויסגעגעבן א סך רעגירונגס מיניסטאָרן און באַדייטנדע פּאָליטיקער אין טערקיי. זיי ווערן אָבער וואָס אַמאָל ווייניקער. נאָך פאַר דער וועלט־מלחמה האָבן זיי זיך אָנגעהויבן צו אסימילירן מיט די טערקן, טיילווייז אויך מיט די אידן. היינט צו טאָג געפינען זיך נאָך ביי א דריי הונדערט פון דער סעקטע, וועלכע האַלטן נאָך שטאַרק פון שבתי־צבי'ען מיט זיין תורה, זיינען זיך מתחתן נאָר מיטן אייגענעם שטאַם, און כאַראַקטעריסטיש — זיי פאַרלייקענען אויך ניט זייער אידישע אָפּשטאַמונג, טראָגן אין זיך א ליבשאַפט צו ארץ־ישראל. אין דער צייט פון דער וועלט־מלחמה האָבן א סך פון זייערע טערקישע מיליטער־לייט חתונה געהאַט מיט ספרד'ישע פרויען און זיינען פאַרבליבן אין ארץ־ישראל. ווי געזאָגט, נעמען די שבתי־צבי'ניקעס אויך אָן אַנטייל אין דער יונגער טערקישער מאָדערנער ליטעראַטור. די דערציילונגען פון הוסיין דזשאהיד ביי קאָנען דינען פאַר א שיינעם מוסטער פון זייער ליטעראַרישן שאַפן.

דער איבערזעצער.

דער מאַטראָס

איך בין געפאָרן פון "כיסאַר" קיין "קאַנליזשע", אן אַלטער מאַטראָס האָט מיט אַלע זיינע אָרימע כחות געשפּאַרט דעם לייוונטענעם זעגל און מיט גרויס מאַטערניש האָט זיך זיין אַלטע, שווערע שיפל געשלעפּט קעגן [illegible]

ווארימע זופּ

[illegible]

אַרויפגעלייגט אויף מיר, מ'האָט מיר שלעכטס ניט געטאָן — אָבער איצט.. איך האָב קיין יכוח נישט צו גיין! זי האָט זיך אָנגעשטריינגט מיט אַלע כחות, נישט צו בלייבן הינטערשטעליק, זי האָט געשלעפּט די פיס און געזיפצט פאַר ווייטאָג, זי האָט גערדעכעט מיטן גאַנצן גוף.

איך האָב אויך פאַרברייטערט מיינע טריט. ביסלאַכווייז האָבן זיי זיך דערווייטערט פון מיר. די פרוי איז געווען איינגעדעקט אין א שמוציקן שלייער, דער שירעם איז געווען ביי איר איינגעלייגט און זי האָט עס גענוצט פאַר א שטעקן, זי האָט נישט אויפגעהערט צו מאַטלען מיט איר דאָרפישן דיאַלעקט.

איך בין געווען שוין גענוג דערווייטערט פון זיי — זייער שמועס האָב איך שוין אזוי דייטלאַך נישט געקאָנט הערן. דער יונגער פרוי'ס דינע שטימע האָט זיך דאָך געטראָגן צו מיינע אויערן:

— און וואָס האָב איך זיך צו שרעקן פאַר דער תפיסה? — האָט זי שנעל א זאָג געטאָן — די רעגירונג וועט געבן יעדן פרימאָרגן וואַרימען זופּ . . . א בעט וועל איך האָבן וואו דעם קאָפּ צו לייגן . . . ס'א פרייה, ווי גוט דאָס וועט זיין!

אָרימע נעבאַך! וויפל שפּאָט עס וואַרט דיר נאָך אָפּ, דו ביזט א שפּילכעל פאַר די נידעריקסטע תאוות — צוליב א וואַרימע זופּ טראָגט עס דיך! ? . . .

דאָס פאַרפוילטע העכטל

שוין א גוטע שעה ווי זיי פאָרן זיך אין ים, אַרבעטן און שרייען צוזאַמען.

איך קוק זיך איין צו זיי פון דער ווייטן. ענדלאַך אַלס באַלוינונג צו זייער שווערע פּראַצע — האָבן זיי אַרויסגעצויגן אויפן ברעג־ים דעם פאַנג־פיש. זיי האָבן אָנגעפילט מיט פיש די גרויסע קערב. זיי האָבן אָנגעגאָסן פולע בלעכן מיט וואַסער און האָבן אָנגעהויבן צו רייניקן די פיש. סאָרטירן זיי יעדן צו זיין מין.

לעבן איינעם אן אַלטן פישער האָב איך זיך אַוועקגעשטעלט און איך האָב זיך איינגעקוקט צו זיין אַרבעט. די לאַנגע יאָרן פון אַרבעט און פּראַצע סיי אין די זוניקע טעג און די קאַלטע נעכט האָבן אַריינגעמאַרשטשעט זיין פאַרברוינט פּנים. און אָט זיצט ער זיך אן איינגעבויגענער און סאָרטירט פון פיש צו פיש. מיטאַמאָל זע איך ווי ער האָט דערטאַפּט א פאַרפוילטע . . . אזא צעריסן־צעביסענע — ער וועט זיכער עס אַוועקוואַרפן פאַרן הונט — טראַכט איך זיך אין האַרצן — און ווער ווייס צי דער הונט וועט עס נאָך וועלן א שמעק טאָן?

ווען דער אַלטער פישער האָט זיין אַרבעט געענדיקט — האָט ער צוגערופן זיין קליינעם אייניקל, אים דערלאַנגט דאָס פאַרפוילטע העכטל. און ער האָט א זאָג געטאָן: — נאַ דיר, נעם עס אין שטוב אַריין!

הייסט עס, פאַר דעם אַלטן מאַן, וואָס האָט שוין דערגרייכט באַלד דעם סוף פון זיין צווייטע העלפט יאָרן — צוזאַמען מיט זיין אָרימער פאַמיליע — האָט שוין נישט געקלעקט א גאַנצע געזונטע העכטל?

אָט דער אומגליקלאַכער, וואָס אַרבעט אין דערפרי, אין דער פינסטער, ער לעבט אין ליידן און פּלאָגעניש — באַנוגנט ער זיך מיט א מאכל, וואָס דער הונט אפילו וואָלט נישט א שמעק געטאָן צו דעם.

און אין מיר האָט זיך דערוועקט א געדאַנק: וויפיל מענשן זיינען עס דאָ אויף דער וועלט, וואָס זיי פאַרדינען זייער ברויט אָן תרעומות צו דער שלעכטער וועלט? וויפיל זיינען עס דאָ אזעלכע, וואָס נעמען אויף אַלץ מיט גערעכטיקייט און יושר? וויפל זיינען זיי עס די מענשן?

דער פאַלאַזשי (דער טרעפער)

אויף דער ערד, לעבן דער וואַנט אַנטקעגן דעם מעטשעט סולימאַניא זיצן זיי אויסגעשפּרייט איינער אַנטקעגן דעם צווייטן. פאַר זיי איז אויסגעשפּרייט א זאַק אָדער אזוי עפּעס א שטיק לייוונט, מיט שטאָלץ און ווירדע, ווי זיי וואָלט אַליין אָנערקענט זייער הויכע שליחות, פּונקט ווי פאַר זיי איז אַנטפּלעקט אַלע פאַרבאָרגענישן פון דער וועלט, אַלע סודות פון לעבן איז פאַר זיי אָפן. זיצן זיי . . . און לויערן אויף א לייכט שטיקל ברויט.

פאַר זיי גייען דורך טרעגער, מיליטער־לייט, פרויען פון דאָרף, אָפט מאָל אויסגעשמיקטע פרויען, מיוחס'דיקע עפענדים און אדל־לייט — יעדער איינער וויל פּרובירן, זוכן א באַשיין פאַר זייער פאַרשטעלטער צוקונפט, עפענען פאַר זיי דעם פאַרחתמ'עטן בוך פון לעבן. אָט קומט אן איינער א פאַרפאַרטעטער אין זיינע עסקים — און איילט זיך ווייטער אין זיין וועג; און ווידער קומט אן איינער מיט לאַנגזאַמע טריט א פאַרמאַטערטער, אן אויסגעשעפּטער — און אַלע, אַלע ווילן, גאַרן מ'זאָל זיי אַנטפּלעקן אויף די געפּלאַסטערטע שטיינער די סודות פון מאָרגנדיקן טאָג.

און די כישוף מאַכער? וואָס מער זיי בליקן אַריין אין די הערצער, צו אַנטפּלעקן די פאַרבאָרגענע צוקונפט — אַלץ מער דרינגען זיי דורך מיט זייערע אויגן אין דער קעשענע — די באַזאָרגער פאַר זייער ברויט און ווייב. זיי קאָנען שוין די נייגעריקע הערצער, וואָס זוכן זיי און ווילן א טרייסט פאַרן מאָרגנדיקן טאָג.

פול מיט גלויבן און זיכערקייט בויגן זיך צו זיי די הערצער, זיי טאַשן דורך די כישוף־שטיינדלאַך אין זייערע הענט. א ציטערדיקע האַנט וואַרפט צו זיי אין שויס אַריין א מטבע, וואָס איז נאָך פייכט פון זייער שווייסיקער האַנט . . . די כישוף־ווערפלאַך — דאָס שליסט צום פאַרמאַכטן לעבנס־בוך — צעשפּרייטן זיך איבער דעם לייוונט. די טרעפער זאָגן באַשייד, און זיי פאַרטייטשן יעדער ווערטל באַזונדער. זייער ריידן ווערט פאַרנומען מיט אזוי פיל פאַרשטאַנד און מיט יראת הכבוד, און די פּנימ'ער פון די צוהערער שטראַלן אויף פון די טרייסט ווערטער, און נישט ווילנדיק מוז מען שוין גלויבן, וואָס די טרעפער זאָגן פאַר. אָט די — א נידעריקע מינדערווערטיקע אַנטפּלעקט פאַר אייך טיפע זאַכן, אזעלכע וויכטיקע און ווערטפולע.

און איין מאָל, ווען עס זיינען געקומען די שטאָטישע פּאָליסלייט און מען האָט זיי אַוועקגעטריבן פון אָרט, די כישוף־מאַכער. האָט זיך אַרויסגערוקט איינער פונם אָנגעזאַמלטן המון א מיליטער־מאַן, ווייזט אויס פון מאַנטוליא (קליין אזיע). ער איז צוגעגאַנגען צו די פּאָליסלייט און ער האָט געבעטן נישט אָנצורירן די כישוף־מאַכער.

דעם פּאָליסמאַן האָט דאָס זייער געוואונדערט און ער האָט זיך אָפּגערופן: זיי זיינען דאָך נישט מער ווי שווינדלער און אָפּנאַרער, זיי נעמען דאָך צו אייער געלט פון די הענט אַרויס! — דער מיליטערמאַן האָט אָנגעקוקט דעם פּאָליסמאַן מיט גוטע אויגן:

— עט, גאָרנישט, עס מאַכט ניט אויס, חבר, זאָלן זיי צונעמען אונזער געלט — דערפאַר דערציילן זיי אונז וואָס עס הערט זיך אין אונזער שטאָט.

דאָס בלעטל

אויף א הויכן וואונדערבאַר שיינעם בוים באַדעקט מיט באַבלעטערטע צווייגן האָט אַרויסגעשפּראָצט א קליין בלעטל, אזא שיינס, א לייכטינקעס. אויף דעם שפּיץ בלעטל האָט זיך גערוט א זינג־פויגעלע. און דאָס האָט געזונגען און געטרילערט מיט זיסע טענער. טראָפּנס קריסטאַלענער טוי פלעגט איינשטילן דאָס שיינע פויגעלע, און אין די נעכט פלעגן די לבנה שטראַלן באַצירן דאָס בלעטל — און העלפן עס נאָך שענער זיך צעבליען. און דאָס קליין בלעטעלע האָט זיך נאָך מערער געפרייט, און דאָס פידל הערצל ביי דאָס פויגעלע האָט געקוואָלן פאַר זיסקייט, און דאָס האָט געוואָלט פריי זיין, פליען און שוועבן צווישן שטראַליקע בלומען אזוי ווי אַלע פרייע פויגעלאַך, וואָס שוועבן אַרום און אַרום. אָבער צופיל פאַרבונדן און געקניפּט איז דאָס געווען מיט דעם הויכן צעוואַקסענעם שיינעם בוים. און נישט דער פרימאָרגן־ווינט פלעגט קאָנען אַוועקרייסן דאָס פויגעלע פון איר אָרט. האָט דאָס פאַרדראָסן און שטאַרק באַנק געטאָן דאָס בלעטל אויפן בוים. איז געקומען אן אָוונט, א פרימאָרגן, איז אַריבער איין טאָג, צוויי טעג, — האָט דאָס א רעגן א פלייץ געטאָן און די זון האָט א שיין געטאָן — און אַלץ האָט זיך געענדערט, אַוועק . . . און דאָס קליין בלעטל האָט פאַרלאָרן די כחות, און דאָס פויגעלע, א דורכגענעצטע האָט זיך אַוועקגעלאָזט צוזאַמען מיט די פרייע פלינקע פויגעלאַך אין די טיפע בלויע הימלען.

איז געקומען דער אָוונט א פינסטערער, און א קאַלטער ווינט האָט א בלאָז געטאָן אויף דעם קליין פאַראייגזאַמטן בלעטל — און דאָס האָט אָפּגעריסן פון צווייג אַוועק. אָבער דאָס בלעטל האָט אפילו נישט א שוועב געטאָן אזוי ווי די פרייע פויגעלאַך צווישן די שמעקנדיקע בלומען. דאָס בלעטל האָט זיך אַרונטערגעלאָזט אין א גרויסן הויפן פון טרוקענע קליינע בלעטער — און דאָרט האָט עס זיין רו באַקומען.

סודות פון דעם אַמאָליקן רוסישן הויף לעבן

ווי אזוי מען האָט אַמאָל אַרויסגעגנבעט דעם טראָן פאָלגער אַלעקסיי. — דעם טראָן פאָלגערס געטרייער דינער. — די ענגלישע שפּיאָנען אין דער סוויטע פון די צאַרן

דער סעקרעטאַר פון דעם פירסט אוכטאָמסקי, וועלכער פלעגט זיין א בן בית אין דעם רוסישן קייזערלאַכן הויף ניט איבער א פּאָר אינטערעסאַנטע פּרטים וועגן דעם הויף לעבן, וועלכע זיינען נאָך ביז אַהער אין ערגעץ ניט פאַרעפנטלאַכט געוואָרן.

— איינמאָל דערציילט דער [illegible]

די יעקאַטערינבורגער טראַגעדיע

[illegible]

דעם
רב'ס טאכטער
א העכסט שפאנענדיקער ראמאן פון דעם אידישן לעבן אין מיטל־אלטער
פון לעאו וויזענפעלד

(פארזעצונג)

— די אידן זיינען זיכער אין דעם גאר ניט שולדיק, אפילו ווען עס זאל זיין אמת, אז דער פרינץ האט ליב געקראגן איינע פון זייערע טעכטער. האט דער גראף געענטפערט. — עס וואלט געווען נאריש אלעמען צו וועלן האלטן פאראנטווארטלא.

אינמיטן איז דער קאנצלער שטיל געווארן און ער האט איבערגעריסן זיין געשפרעך. אין דער טיר איז געשטא־נען א בלאסער דער פרינץ און ער האט געקוקט מיט דער טיפסטער פאראכטונג אויף אלע אין קאבינעט.

עמעריך, וועלכער האט די גאנצע נאכט פארבראכט אויף דער פרייער לופט, אין די וועלדער און פעלדער ארום טירנא, איז אנגעקומען אין פא־לאץ פונקט אין דער צייט ווען זיין מוטער האט אפגעהאלטן די בעראטונג מיט דעם קאנצלער און האט שפעטער אויסגעהערט ארגוסן. אין הויף האט מען אים געזאגט, אז די פרינצעסין האט ארומגעזוכט דעם הויף־נאר און ער איז געווארן פארדעכטיק, אז זי וויל פון אים דערגיין דעם סוד פון זיין מאד נער אויפפירונג. ער איז דערפאר אוועק צו זיין מוטער אין קאבינעט.

ביי דער האלב אפענער טיר איז ער געבליבן שטיין, ניט כדי זיך אונ־טערצוהערן וואס עס קומט דארט פאר, ווייל ער האט פונקט ביים אנקומען דערהערט ווי ארגוס האט אים שפיא־נירט און וויים געגוי וואו ער האט פארבראכט די גרעסטע העלפט פון דער נאכט.

מעריכן האט ניט אזוי פיל פארדרא־סען דאס וואס דער הויף־נאר האט דערציילט דער פרינצעסין פון זיין לי־בע צו חנה'לען, ווי עס האט אים אויפגעבראכט זיין געמיינהייט, אים נאכצושפיאנירן.

אפילו דאס וואס ער האט פרא־דרייט די ווערטער פון חנה'לען און ער האט עדרציילט דער פרינצעסין, אז זי, חנה'לע האט פון אים געפאדערט צו מאכן די אידן פאר די הערשער פון טירנא, האט דעם פרינץ ניט פאר־דראסן. דאס איז די געוויינלאכע אר־בעט פון אן אינטריגאנט און א שמור־ציקן ליגנער, האט ער זיך געטראכט. ער האט אים אבער ניט געקאנט מור־חל זיין דאס, וואס ער האט אים שפי־אנירט און ער האט באשלאסן באלד, אויפן ארט, אים דערפאר שווער צו באשטראפן.

דעם קאנצלערס פלוצלומדיקער אי־בערהאקונג פון דעם געשפרעך מיט דער פרינצעסין, זיין כמעט אומבאוועג־לאכער קוקן אויף דער האלב אפע־נער טיר, האט אויך געצוינגן די אויפ־מערקזאמקייט פון דער פרינצעסין, וועל־כע האט זיך אומגעקוקט הינטער זיך.

דערזעענדיק דעם פרינץ, א בלאסן, ניט אויסגערוטן, א פלאמענדן פון צא־רען, האט איר מוטער געפיל אין איר דערוואכט אויף א סעקונדע. עס האט איר אמת'דיק וויי געטאן צו זעען איר זון אין אזא צושטאנד. אבער שוין אין דער צווייטער סעקונדע איז זי געווען די שטריינגע, שטאלצע פרינ־צעסין, די הערשערן, וועלכע וויים ניט פון קיין שום געפילן ווען עס האנדלט זיך וועגן אירע אמביציעס און וועגן זאכן, וואס האבן צוטאן מיט איר שטאט.

— וואס ביסטו געבליבן שטיין אין דער טיר און קומסט ניט אריין? — האט זי אים געפרעגט.

עמעריך, וועלכער איז געשטאנען אומבאוועגלאך און האט זיינע אויגן געהאלטן אויף ארגוס'ן, האט ניט גע־ענטפערט. ער האט אפילו פארגעסן זיין געוויינלאכע העפלאכקייט און ער האט זיין מוטער און הערשערן ניט גע־וואונשן קיין גוט מארגן. פון זיינע אויגן האט געשפריצט פייער, און עס איז געווען דייטלאך, אז ווען ער זאל איצט האבן א וואפע אין דער האנט, וואלט ער קיין איין מינוט ניט איבער־געטראכט און ער וואלט דעם מיאוסן אינטריגאנט דער'הרג'עט ווי א הונט.

ארגוס איז געווען דער איינציקער פון אלע, וואס האט גלייך דערקאנט וואס עס שפילט זיך אפ אין דעם האר־צען פון דעם פרינץ. ווען זיינע אויגן האבן זיך צוזאמענגעטראפן מיט דעם פייערדיקן בליק פון דעם, פון צארן באהערשטן יונגערמאן. א ציטער איז דורכגעלאפן איבער זיין גאנצן קער־פער, אים איז געווארן קאלט און ווארים, און ער האט דערפאר גע־טראכט וועגן דעם, ווי אזוי מען טראגט זיך שנעל אפ, איידער דער פרינץ ברעכט אוים אין זיין כעס און איז זיך אין אים נוקם.

— איך דיינק, אז איצט וועט מיר אייער האהייט מער ניט דארפן, — האט ארגוס זיך אפגערופן צו דער פרינצעסין, — און איך קאן שוין גיין.

— ניין, דו קאנסט ניט גיין! — האט דער פרינץ אויסגערופן, — בלייב דא, דו עקלהאפטער אינטריגאנט. בלייב ביז דו וועסט קריגן דיין פאר־דינטע שטראף.

און איידער די פרינצעסין האט נאך באוויזן אים צו פארשטעלן דעם וועג, איז דער פרינץ שוין געשטאנען לעבן דעם הויף נאר, וועלכער האט זיך געדרייט אין דרייען און ער האט געציטערט פון שרעק. עמעריך האט אויף אים א מינוט געהאלטן זיינע אויגן און דאן, אן ארויסצורעדן א ווארט, האט ער אים אראפגעלאזט א פאטש איבער דעם גאנצן פנים, פון וועלכן ארגוס האט זיך איבערגעקערט און איז געבליבן ליגן ווי א געשטאר־בענער.

— און דאס דערלויבסטו זיך צו טאן אין מיין קעגנווארט? — האט די פרינצעסין מיט כעס געפרעגט — אזא האנדלונג דערלויבט זיך מיין זון, דער וואס וועט אמאל טראגן די קרוין אויף זיין קאפ? . . . ביזטו שוין אזוי ווייט אונטער דעם איינפלוס פון יע־נער שמוציקער אידישער מיידל, אז דו האסט שוין פארלארן דאס לעצטע ביסל רעספעקט, און דו ווייסט מער ניט פון קיין רעספעקט אפילו צו דיין מוטער?

עמעריך האט ווידער ניט געענט־פערט. ער האט זיך אנגעבויגן און ער האט מיט א שטארקן צי מיט דער האנט אויפגעהויבן דעם הויף־נאר, וועלכער האט זיך אבער מער ניט גע־קאנט האלטן אויף די פיס, ווייל ער איז געפאלן באוואוסטלאז פון דעם קלאפ, וועלכן ער האט געקראגן. עמע־ריך האט אים דאן אנגענומען ביים קארק, האט אים ארויסגעוואורפן פון קאבינעט און ער האט פארמאכט די טיר הינטער אים.

— איצט, — האט ער געזאגט צו דער פרינצעסין, — וועלן מיר קא־נען רעדן. איך וויל מיט אייער הא־הייט רעדן ניט ווי אן אונטערטאנער, נאר ווי א קינד, ווי א זון צו זיין מוטער, און ביי אזא געשפרעך דארף איך ניט קיין אינטריגאנטן. און איר, מיין ליבער גראף, — האט ער זיך פריינטלאך געווענדעט צו דעם קאנצ־לער, — וועט מיר מוזן אנטשולדיקן פלוצלומדיקן אויסברוך. איך האף, אז פון אלע, וואס וועלן מיר קאנען פאר־שטיין, וועט איר זיין דער איינציקער.

— געוויס, מיין פרינץ! — האט גראף באטאניא געענטפערט, — אבער איך וואלט אייך געראטן זיך צו בא־רואיקן און צו זיין אביסל מעסיקער אין אייערע האנדלונגען. איך פארזי־כער אייך, אז איך האב ניט געגלויבט ארגוס'ן און איך האב קיין איין ווארט זיינעם ניט גענומען ערנסט. אבער אונזער דורכלויכטיקע פרינצעסין, איי־ער געטרייע מוטער, איז געווען זייער באזארגט וועגן אייך, און דערפאר האט ער איר געקאנט איינריידן אזעלכע נא־רישקייטן. איר וועט איצט מוזן בא־ווייזן דער פרינצעסין אז זיינע בא־שולדיקונגען זיינען געווען ניט מער ווי אומבאגרינדעטע פאלשקייטן . . .

— מיין טייערע מוטער האט ערשט מיט א מינוט צוריק גערעדט וועגן זעלבסטרעספעקט, — האט דער פרינץ איצט שוין געלאסן געענטפערט, — און איר וועט דאך פארשטיין, אז א מענש מיט זעלבסטרעספעקט ויעט עס באטראכטן פאר אונטער זיין כבוד זיך צו פארענטפערן און צו פארטיי־דיקן קעגן די פארלוימדונגען פון אן עקלהאפטן אינטריגאנט און שמוציקן ליגנער.

— אויב ער איז א פארלוימדער און ער האט מיר ניט דערציילט דעם אמת, וועט ער דערפאר טייער באצאלן, — האט זיך די פרינצעסין אריינגעמישט. — דו אבער וועסט מיר מוזן אפגעבן א דערקלערונג פאר דיין מאדנער האנד־לונג קעגן דער פרינצעסין העלענא. דיין אויפפירונג האט געבראכט שאנד און שפאט איבער אונזערע קעפ, און אויב מיר וועלן ניט איצט, באלד גוט מאכן דיין פעלער, קאן דאס אונז זייער טייער קאסטן.

(ווייטערס קומט)

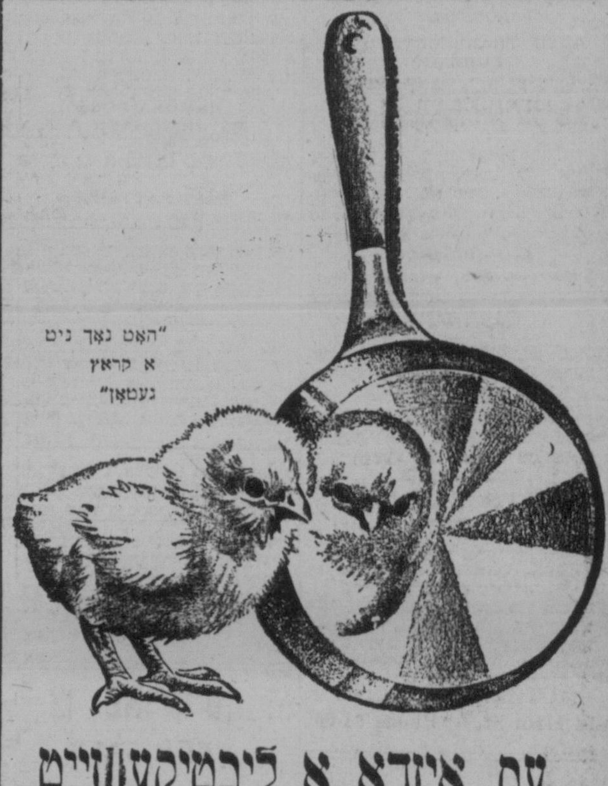

עס איזדא א ליכטיקעזייט צו דער געשיכטע... ז

און צוויי ליכטיקע זייטן צו דיזער פאן — ווייל עס איז א פאן גערייניקט מיט באן אמי. וואס מיינט א ריינע פאן, אן אפגעפוצטע פאן און א ניט געסקרעטשטע פאן.

באן אמי מאכט זאכן ריין אין א מינוט — ניט אפ־קראצנדיק און ניט שערנדיק וואס עס רייניקט (גערייניקט, סקרעטשעס מאכן דאס רייניקן שווערער דאס נעקסטע מאל). און באן אמי וועט ניט מאכן אייערע הענט רויט אדער פארגרעבט. (איר ווייסט ווי וויכטיק שיינע הענט זיינען היינט).

נוצט וועלכע פארמע איר ווילט — די ווייכע, שניי־ווייסע פאודער אין איר באקוועמער שאכטל וואס זיפט זיך פון אויבן, אדער דעם באקוועמען, קאמפאקטן קעיק. ביידע פארמעס זיינען געמאכט פון די זעלבע, סקרעטש־לאזע מאטעריאלן — ביידע זיינען אבסאלוט גערוכלאז.

פארקויפט אין גראסערי סטארס איבעראל.

Bon Ami

POWDER & CAKE

געמאכט אין קאנאדע

אידיעל דעליקאטעסן
הייסע קאפע, הייסע טיי, דעליקא־טעסן און אנדערע סענדוויטשעס. גראסעריס, פרוכטן און קאנפעקשאנערי
מרס. טאניא מילער
אייגנטימערן
410 אבערדין עוועניו
קארנער סאלטער
טעלעפאן 57 687
מיר דעליווערן

איר זעצט זיך ניט אויף א באן איידער איר ווייסט וואו זי גייט

פארוואס זיין ווייניקער פארזיכטיק, ווען איר שיקט געלט. יעדן מאל, ווען איר שיקט געלט דארפט איר זיין איבערצייגט, אז דאס געלט איז זיכער. און עס וועט אויסגעצאלט ווערן אין צייט.

אום צו זיין זיכער, דארפט איר נאר שיקן אייער געלט צו אייערע קרוי־בים אדער פריינט אהיים א־ער דא אין לאנד דורך דער קענעדיען נע־שאנאל עקספרעס.

CANADIAN NATIONAL EXPRESS

וואו אייער געלט איז גאראנטירט. קענע־דיען נעשאנאל עקספרעס, דאס איינגנטום און ווערט פארוואלטעט פון דער קאנאדער נאציאנאלער אייזנבאן.

פאר ווייטערדיקער אינפארמאציע זייט איר געבעטן צו שרייבן צו:

W. H. BRYCE, Manager
Money Order Dept.
Canadian National Express
355 McGill Street, Montreal

וויניפעג שטאט קאמיטעט אויפמערקזאם

מיר לאזן וויסן אלע אונזערע פאטראנייזערס, אז די שטאט קאמיטע האט געעפנט פון היינט אן און ווייטער, אויפן נייעם יאר אי"ה, פאר דער באקוועמלאכקייט פון וויניפעגער באפעלקערונג

א "טשיקן מארקעט"
אין רעדוואוד פאבליק מארקעט

וואו עס וועט שטיין איינער פון די שוחטים פון שטאט קאמיטע, צו יעדער צייט אין דעם נייעם פלאץ, וואו איר וועט ווערן אטענדעט כשר ריין און העפלאך, אונטער דער השגחה פון שטאט רב און ועד הכשרות פון שטאט קאמיטע.

ערב ראש השנה און ערב יום כפור וועלן שטיין צוויי שוחטים פאר אייער באקוועמלאכקייט. קומט אן מאסן און נעמט אריין כשר'ע טשיקענס געשאכטן על פי דין וכדת התורה. בזכות דעם וועלן מיר א־יסבעטן א גוט יאר.

פארגעסט אויך ניט די אדרעסן פון די שוחטים, ביי וועלכע דער שטאט רב האט געזעען זייערע חלפים, און גייט ביי זיי שעכטן:

182 מאניטאבא עוועניו איסט.
358 רעדוואוד עוועניו
371 מאניטאבא עוועניו
76 שולץ סטריט
324 מאניטאבא עוועניו
751 דאפערין עוועניו.

מיר ווינשן אלע אידן א גוט יאר און א גמר חתימה טובה,

ועד הכשרות פון שטאט קאמיטע

א זייער וויכטיקער אנאנס צו

ביזנעס פרויען
מוטערס
פראפעסיאנעלע פרויען

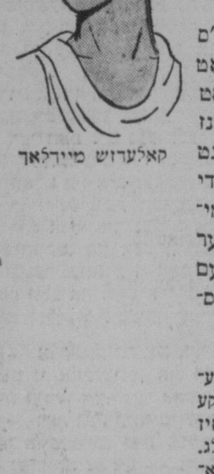
קאלעדזש מיידלאך

עס איז שטענדיק געווען הורטיג'ס פאליסי צו באגרעניצן דעם אנבאט פון אויגוסט סייל ווערטן צום מאנאט אויגוסט. דער אויגוסט סייל איז ביי אונז א טראדיציע. עס איז שטענדיק באגעגנט געווארן מיט א גרויסן אפרוף פון די פרויען פון וויניפעג און פון דער ארומי־קער קאנטרי, און מיר גלויבן, אז דער דאזיקער אפרוף טוט באמת מעסטן דעם צוטרוי וואס די דאזיקע טויזנטער קאס־טאמערס האבן אין אונז.

אונזער 23טער אויגוסט סייל האט זיך גע־ענדיקט — דאס איז, לויט די ביז איצטיקע פאלן, האט ער זיך געדארפט ענדיקן. ער איז געווען אן אויסערגעוויינלאכער דערפאלג. אבער היינטיקס יאר האבן מיר אריינגעקרא־גען א סך פארלאנגען, אז דער סייל זאל פאר־לייגערט ווערן. דורכ'ן טעלעפאן און ביי מעיל האבן א סך פרויען אונז געלאזט וויסן, אז זיי האבן ניט געהאט די געלעגנהייט צו באזוכן דעם אויגוסט סייל, אזוי אז "מיר גיבן זיך אונטער" צו די דאזיקע צאלרייכע פארלאנגען. מיר פארקוקן אונזער פאליסי — בלויז היינטיקס מאל. אבער מיר ווייסן, אז א סך פרויען וועלן זיין זייער צופרידן — און נאך אלעמען, דאס איז אן אמת'ער קוואל פון צופרידנהייט פאר די הורטיג ברידער — א. און מ.

ביז ווייטערדיקער נאטיס וועלן די אויגוסט סייל פרייזן אויף הורטיג־קוואליטי פאר גארמענטס זיין ווירקזאם אין פאר־לויף פון דעם מאנאט סעפטעמבער.

מיר טוען די גרעס־טע עקסקלוזיוו די־טייל פאר ביזנעס אין מערב קאנאדע

HURTIG'S
383 Portage Ave. Winnipeg, Man.

רוקח'ס
כשר
נייעפעט*
"נעט פלווישיג נעט מולכיג"*

א פיור וועדזשעטייבל פראדוקט צום פרייען, קאכען און באקען

געשמאק, געזונד און לייכט צום פארדייען. געברויכט עס צוב בראטען פלייש, פישען. צו מאכען לאטקעס, פראיען פאטייטאס, און אנדערע פליישיגע מאכלים, ווי אויך מיט מילכיגע מאכלים, ווי פרעגלען פיש, פראיען אייער, : ד. ג.

צו באקומען אין אלע גראסערים

I. ROKEACH & SONS, Inc.
Brooklyn, N. Y.

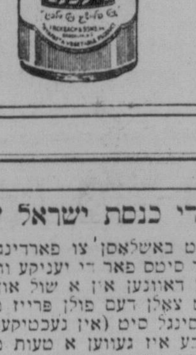

שלום דארפמאן ע"ה

צו זיין פרוי, אונזער מחותניסטע קינדער און ברידער און צו דער גאנצער משפחה דריקן מיר אוים אונזער מיטגעפיל אין זייער פארלוסט. מיר ווינשן זיי גע־טרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס.
א. באגאטש

דאנקזאגונג

מיר דריקן אוים אונזער טיפי דאנק צו אלע אונזערע פריינט און צו אלע ארגאניזאציעס פאר זייער אויס־דרוק פון סימפאטיע און מיטגעפיל וואס זיי האבן ארויסגעוויזן צו אונז אן דעם פארלוסט פון אונזער מאן און פאטער.

מרס. ל. וועסעל
און קינדער

די כנסת ישראל שול

האט באשלאסן צו פארדינגען מע־ער סיטס פאר די יעניקע וואס ווי־לען דאווענען אין א שול און קאנען ניט צאלן דעם פולן פרייז פאר $2 א סינגל סיט (אין נעכטיקער אוים־גאבע איז געווען א טעות פון דער פרעם וואו עס איז געשטאנען $1 אנשטאט $2). פאר דעם צוועק וועט זיין די קאמיטע מיטוואך און דא־נערשטאג אוונט פון 7.30 ביז 10 אזייגער.

מיר ווינשן אלעמען א כתיבה וחתימה טובה בתוך כלל ישראל.

מיט אכטונג,
די קאמיטע

1 טאג
ג. פ. פארטנאי
מענעדזשער

געדיינקט! אז מיר קאנען אייך געבן באדינונג אויב איר פאר דרייקלינינג לאנגט, אין אלע אייערע — אדער פארבן
PERTH DYE WORKS LTD. 37 266

עדמאנטאן עדמאנטאן

עדמאנטאנער נאטיצן

מרס. מא בראדי האט געגעבן א טיי לכבוד מרס. ראנאסאן, פון יאנגסטאן, איל.

* * *

מזל טוב! א טאכטער געבארן צו מר. און מרס. ר. טשארטין. מוטער און קינד אין גוטן צושטאנד.

* * *

מיס לילי ניוהויז האט געגעבן א טיי לכבוד א גאסט פון קאלגארי. עס זיי־נען אנוועזנד געווען: מיס פעסי בער־קוסאן, מיני קורצבערג, ווירא שאפירא, בעטי העקטאר, מערי הענסאן, לילי סלוטקער און פערל גארפין. ווערא שא־פירא איז דער גאסט פון עני סלוטקער.

* * *

מר. און מרס. ע. א. פענער, פון לע־דוק, אלטא., אנאנסירן די פארלאבונג פון זייער טאכטער מאריאן, צו מר. נארמאן גודמאן, פון וויניפעג.

* * *

דר. און מרס. ע. ווערשאף האבן זיך צוריקגעקערט פון בענף, וואו זיי האבן פארבראכט צוויי וואכן.

* * *

מיס מאריאן פענער האט געגעבן א פארטי לכבוד איר גאסט מיס פעסי בערקוסאן, פון קאלגארי.

* * *

מיס עני סלוטקער האט געגעבן א טיי לכבוד מיס מערי הענסאן און מיס בעטי העקטאר, פון קאלגארי.

מרס. י. ענגל, פון קאלגארי, איז דא געווען צו גאסט מיט איר שוואגער מר. דזש. שמעלניצקי. זי איז דא געווען צו גאסט ביי מר. און מרס. דזש. שמעלניצקי. מר. י. ענגל איז דא אויך געווען.

* * *

מר. און מרס. ר. שמעלניצקי האבן געגעבן א "דינער" לכבוד מרס. י. ענגל פון קאלגארי.

* * *

מר. און מרס. וו. ווייסמאן האבן געגעבן א "דינער" לכבוד מרס. י. ענגל.

* * *

מר. און מרס. מ. נאזשיק פון וויני־פעג, זיינען דא צו גאסט. זיי שטייען אין מאקדאנאלד האטעל.

* * *

מיס פערל דאן האט געגעבן א "ברידזש" לכבוד מיס אנעט כורגין. בעטי הענסאן און ען גאפסקי האבן געוואונען די פרייזן.

* * *

מיס ט. ספענער האט געגעבן "קאורט־וויסט" לכבוד אנעט בורגין. דזשין קאהען און עטא סיגלער האבן געוואונען די פרייזן.

* * *

דער דזשאליעט קלוב האט שבת אוונט אפגעהאלטן א "סאשעל" אין דער היים פון מיס ביטרים גרין לכבוד מיס אנעט כורגין. ברידזש איז גע־שפילט געווארן. מיס דזשין קאהען און טריינא ניוהויז האבן געוואונען די פריזן. מיס כורגין איז פרעזענטירט געווארן מיט א מתנה.

* * *

מרס. דזש. דזש. דאווער האט גע־געבן א "ברידזש" לכבוד מיס אנעט כורגין. מערי סטאר און לילי סלוטקער האבן געוואונען די פריזן.

* * *

מיס מערי סטאר האט געגעבן א לאנטשעאן און "ברידזש" פאר אנעט כורגין, וועלכע פארט אפ קיין קאלגא־רי. אסתר ווייסמאן און לילי סלוטקער האבן געוואונען די פריזן.

* * *

מיס אנעט פאלסקי האט דורכגע־פירט א טאנץ לכבוד מיס פערל נעלמא, פון קענארא, סאסק., און מיס ווערא שאפירא, פון קאלגארי.

* * *

מר. ב. בארדען, פון וויניפעג, איז דא געווען וועגן געשעפט אנגעלעגנ־הייטן.

דר. דזשאן ע. ווילקינסאן, דענטיסט
M.D.S., L.D.S.
Phone: Office 24 665; Res. 31 693
520 Tegler Bldg., Edmonton, Alta.

DR. J. C. SHARP
דאנטיסט
אפיס שטונדן, 9 ביז 5
אוונטן ביי אפאינטמענטס
Office Ph 24718; House Ph 82246
Ste. 103 Pantages Theatre Bldg.
Cor. Jasper Ave. and 102nd St.
EDMONTON, ALTA.

DR. W. A. MORGAN
Dentist
דענטאל פלייטס, "ברידזש ווארק"
איבערן פאנטיידזשעס טעאטער
102 Brown Bldg. Edmonton, Alta.
Ph. 24 918—Res. 25 487

MORRIS BAKER
לאו אפיס
510 TEGLER BLDG. PHONE 27 888

Mrs. JAMES JONES
האלסייל און ריטייל
קוואליטי פיש פון לייקס און ים
מיר דעליווערן
CITY FISH MARKET
Phone 22 531 Edmonton

JACKSON BROS.
Jewelers, Diamond Merchants
מיר מאכן א ספעציאליטעט פון די ריפערס פון זייגערס און דזשועלרי. ספעציעלע אויפמערקזאמקייט צו מעיל ארדערס.
9962 JASPER AVE., EDMONTON

The Art League
EDMONTON
שניידט אוים דעם דאזיקן אדווערטייז־מענט — עס איז ווערט 20 פראצענט דיסקאונט אין אונזער סטוריא.

אדווערטייזט
אין "דאס אידישע ווארט" —
עס וועט זיך אייך
באצאלן

PHOTOS
אין יעדער פאטא איז אפגעשפיגלט דער צויבער און פערזענלאכקייט פון דער פערזאן
Phone 25 444
פאר אן אפאינטמענט
McDERMID STUDIOS LTD.
10133 - 101st St. Edmonton, Alta.

מיר זיינען די איינציקע אויסשליסלאכע מאנופעקטשורערס פון מאנומענטן אין עדמאנטאן
איידער איר באשליסט צו קויפן א מצבה פאר אייערע ליבע און טייערע, קומט און זעט אונז. עס וועט זיך אייך באצאלן.
ALBERTA GRANITE MARBLE & STONE
10702-101st St. Phone 24 058
EDMONTON

E. S. AGNEW
דראגיסט און סטיישאנער
9546 Jasper Ave. Phone 22 432
EDMONTON, ALTA.

NORWOOD SHEET METAL WORKS
9568-111 AVE. PHONE 72385
EDMONTON, ALTA.
ספעציאליזירן זיך אין ווארימע לופט באהייצונג
דזשענעראל ריפעירס
אלצדינג אין שיעט מעטאל

W. H. JACKSON
פארטרעט די
ניו יארק לייף אינשורענס קאמפאני.
פערזענלאכע באדינונג
919 McLeod Bldg.
Phones:
Office 25 805; House 72 870

איר סייבט 50%
ווען איר שיקט אייער קלינינג צו די
דאלער קלינערס
11217 JASPER AVE.
PHONE 23 513

B. A. MOIR
פלאמבינג, היטינג און געז פיטינג
אפשאצונגען פריי
10530 97th Street Ph. 27 556
EDMONTON, ALTA.

לאמבער און מילארבעט
פלייט גלאז
סטאר פיקסטשורס
צו
נידעריקסטע פרייזן
W. H. Clark & Co. Ltd.
109 ST. EDMONTON

CHAMPION'S PARCEL DELIVERY
T. M. CHAMPION, Mgr.
PHONES: 22 246—22 056
10121-101st St., Edmonton, Alta.
מיר לויפן אין שליחות.
מיר פירן רענצלאך און קאסטנס.
דעליווערן פעקלאך און מעסענדזשעס.
באים און קארס צו אייער באדינונג

לייענט און פארשפרייט
"דאס אידישע ווארט"

אין פלאנטער פון לעבן . . .

א העכסט שפאנענדער ראמאן פון דעם מאדערנעם אידישן לעבן אין אמעריקא

פון מ. ס.

(פארזעצונג)

— גלויב מיר, רעי, — האט גער ווייטער גערעדט שטיל און צארט, — אז איך מיין חלילה ניט קיין שום בייז מיט דעם וואס איך פרעג דיך. עס טוט מיר ווי דאס הארץ פאר דיר... איך זע דאך אז דו האסט אים ליב... וואס־זשע

ער איז מיטאמאל שטיל געווארן, ווי מאן... ווי הייסט ער... בען... יא, בען קריידער, א יא אזוי הייסט ער ?

— יא, דאס איז זיין נאמען, — האט רעי געענטפערט און פארדאכט.

— ער איז א שיינער יונגערמאן, — האט גער גערעדט שטילערהייד, אזוי ווי צו זיך אליין, און האט דערביי פארמאכט די אויגן ער האט שנעל פארביסן די ליפן, אזוי ווי ער וואלט מורא געהאט פאר זיך אליין, אז עס וועלן זיך ביי אים ארויסרייסן איבעריקע ווערטער פון מויל.

רעי האט ווייטיקלאך געפרואווט א שמייכל טאן.

— ער געפעלט אייך, מר. גער ?

גער האט דערפילט א שארפן ווייטיק, וואס קען ער ענטפערן אויף אזא פראגע... ווען זי וואלט וויסן... ווען זי וואלט וויסן, רעי, וואלט זי ניט געפרעגט.

ער האט אויך פרובירט א שמייכל טאן און האט געזאגט: — יא, ער געפעלט מיר... פאר דיר... דו ביסט ווערט אזא יונגנמאן פאר א חתן...

— הערט אויף! האט רעי א געשריי געטאן און האט זיך געגעבן א הויב אויף פון איר ארט — איר זאלט אזוי צו מיר ניט ריידן, מר. גער.

גער האט פארוואונדערט געקוקט אויף איר. ער האט זיך דערשראקן פאר דעם אויפברויז פון איר כעס. — איך האב גארניט געמיינט, קינד"... האט ער געשטאמלט.

— קומט איך וועל אייך פירן אהיים. האט זי געזאגט און האט אים גענומען אונטער דער האנט.

ער האט געשוויגן און זיך געלאזט פירן. ער האט אויף אזא אופן געוואלט גוטמאכן זיין פעלער און שטילן איר כעס.

איז ער איר נאכגעגאנגען שטילערהייט. זי האט צוגערופן א טעקסי, האט אים געהאלפן זיך אריינזעצן און האט זיך דערנאך געזעצט לעבן אים... די טעקסי איז אוועק. רעי איז מיט'ן קאפ צוגעפאלן אין ווינקל האט צוגעמאכט די אויגן. גער האט געפילט אז זי וויינט

— רעי, רעי, וואס איז מיט דיר ? האט גער זי געפרעגט שטילערהייט, ווי ער וואלט מורא געהאט ניט אויפצורייצן זי נאכאמאל. ער האט אבער ניט געקענט זיצן שטילערהייד און זי לאזן וויינען.

— רעי, טייערער רעי... איך בעט דיך... זיי ניט ברוגז אויף מיר... דאס רעדט ניט קיין פרעמדער צו דיר, נאר א מענש וואס האט דיך ליב ווי א פאטער קען ליב האבן זיין קינד... א מענש וואס זיין הארץ בלוטיקט פאר דיינע יסורים. רעי, זיי ניט בייז אויף מיר...

רעי האט אנגעכאפט זיין האנט און איז צוגעפאלן מיט'ן קאפ אויף זיין ברוסט. איצט ערשט האט זי געוויינט. איצט ערשט האבן די טרערן פריי זיך געגאסן פון אירע אויגן און אירע דינע אקסלען האבן געצוקט פון געוויין. גער האט זי געדריקט צו זיך, האט געקושט אירע האר און האט זי געגלעט און געטרייסט.

— וויין ניט, וויין ניט, קינד... האט ער גערעדט צו איר, כאטש אין דערזעלבער צייט האבן הייסע טרערן זיך ארונטערגעגליטשט פון זיינע אייגענע אויגן — געוויין זאגט מיר מער ווי ווערטער... דורך דיינע טרערן קען איך זען דיין הארץ, דיין נשמה... איך ווייס אז דו ליידסט... איך ווייס אז דו ליבסט... רעי, איך וויל זיין דיין פריינט, איך וויל דיר העלפן, אויב איך קען מיט עפעס העלפן.

רעי האט ניט געענטפערט. זי האט זיך געקלאמערט אז דעם אלטן, אזוי ווי זי וואלט ביי אים געפונען טרייסט און שוץ. זיינע גוטע ווערטער האבן געווירקט אויף איר געמיט און האבן זי בארואיקט. פון דעם וויינען איז איר לייכטער געווארן. זי האט אויפגעהויבן דעם קאפ און האט א קוק געטאן אויף אים דורך א ליכטיקן שמייכל.

— א, אנקל, ווי גוט איר זייט ! — האט זי אויסגערופן און האט אים א קוש געטאן אויף דער באק.

— רעי, רעי, קינד טייערס, — האט גער אויסגערופן מיט פרייד און האט זי געדריקט צו זיך — ביסט ניט בייז אויף מיר.

רעי האט געלאכט: — ווי קאן מען אויף אייך בייז זיין ?

— רעי, איך בין גרייט צו שטארבן פאר דיר ! האט ער אויסגערופן און האט געקושט איר שטערן, — רעי איך האב דיך ליב ווי מיין אייגן קינד... רעי לאז מיך זיין דיין פאטער... לאז מיך זארגן פאר דיר...

ער האט קיין אויגן ניט, דער יונגער־אימעצער וואלט אים פלוצים איבערן קאפ א האק געטאן, וואס פלאפלסטו, אלטער נאר. וואס ווארפסטו זיך אן אויף איר מיט דיין גוטסקייט... ניט נאך דיין ליבע בייגקט זי . . .

די מאשין איז געבליבן שטיין. רעי האט דעם אלטן צוגעפירט ביז צו די טרעפ.

— א גוטע נאכט, ליבער אנקל, — האט זי געזאגט צו אים און האט אים געגעבן די האנט, — איך האף אז איר וועט זיך אויסרוען איבער נאכט, וועט איר מארגן זיין א פרישער מענש.

גער האט א ווייל געהאלטן איר האנט אין זיינער און האט איר געקוקט אין די אויגן.

— רעי . . .

— יא, אנקל ?

— איך וויל דיר עפעס פרעגן.

— פרעגט, מר. גער.

— וועסטו ניט ברוגז זיין ?

— ניין, אנקל.

— וועסט ניט בייז ווערן ווי פריער?

— איך וועל ניט, אנקל.

— זאג מיר איין זאך : ווער איז זי, די וואס האט אים אוועקגענומען ?

רעי האט מיט ווייטיק א שמייכל געטאן : — וואס איז דער אונטערשייד? זי איז שיין, רייך . . .

— איז ער האט זי ליב ?

— יא, ער האט זי ליב.

— און זי — אים ?

— זי — אים ? איך ווייס ניט.

גער האט מיטאמאל אזוי ווי אויסגעשריען : — ניין, ס'איז א ליגן !

— וואס איז א ליגן ? — האט רעי פארוואונדערט געפרעגט.

— זי האט אים ניט ליב.

— ווי אזוי ווייסט איר דאס ?

— איך פיל דאס...

רעי האט געשמייכלט. — איר קענט אזא זאך ניט וויסן, — האט זי געזאגט.

— ער איז פארפירט פון איר ! — האט גער זי דגעהיצט, — זי האט אים ארומגעפלאכטן מיט שפינוועבס, ווי א שפין פארנארט א פליג אין איר נעץ.

— איר קענט זי ניט, מר. גער.

— איך פיל עס, מיין הארץ נארט מיך ניט אפ... איך וועל עס זאגן, רעי...

— זאגן ? וועמען ? — האט רעי אויסגערופן א דערשראקענע.

— אים... אים... האט גער געשטאמעלט און איז מיטאמאל שטיל געבליבן. ווידער האט דער דערפילט אז ער האט געפלאפלט נארישקייטן, ווי קומט ער צו אים, צו דעם יונגן וויאלאניסט, ער זאל צו אים ריידן, אים גיבן עצות. ווער איז ער, בען קריידער זאל גאר אפילו וועלן זיך אומקוקן אויף אים ?

(ווייטערעס קומט)

צו אלע אידן פון וויניפעג און מערב קאנאדע

אויפרוף!

די דאזיקע ווערטער וואס מיר גייען צו אייך ריידן דא, קומען ארויס פון די טיפסטע טיפעניש פון אונזערע הערצער, און מיר זיינען מתפלל, אז זיי זאלן אריינדרינגען אין די הערצער, נשמות און מוחות פון יעדן מאן און פרוי, — ווייל דאס לעבן און די צוקונפט פון הונדערט יתומים איז אפהיינגיק פון דעם ווי איר וועט רעאגירן אויף אונזער אפיל צו אייך.

דער מערב קאנאדער אידישער בית־יתומים איז אין גרויסער נויט און הילף איז דרינגנד נויטיק. די שלעכטע צייטן האבן אומעטום און איבעראל געווירקט פריער פון אלץ אויף די אידישע וואוילטעטיקע אינסטיטוציעס און אויך ניט געשוינט דעם מערב קאנאדער בית־יתומים.

מיר שטרייכן אונטער די לעצטע ווערטער, ווייל צו אונזער גרויסן באדויערן שטעלט זיך ארויס דער פאקט, אז גראד אלע קריסטלאכע פעדערייישאנס און אנשטאלטן האבן ניט נאר ניט געליטן פון דעם קריזיס, נאר האבן פארגרעסערט זייערע הכנסות אין פראפארציע מיט דער פארגרעסערטער נויט. עס איז ניט צו אונזער קרעדיט אז מען זאל קאנען זאגן אז מיר שפילן זיך מיט דער נויט פון דעם יתום ווי מיט א מין ספארט, אדער לוקסוס ארטיקל. אז נאר ווען די צייטן זיינען גוט און דער דאלאר שפילט קיין ראלע ניט, קאנען מיר זיך פארגינען צווישן אנדערע לוקסוסן און פארגעניגנס אויך א נדבה פאר א בית־יתומים.

דער אמת איז אז אין די דאזיקע ביטערע צייטן איז די פאדערונג אויפן אנשטאלט א פיל פארגרעסערטע. מער קינדער קומען אן אין אנשטאלט ווי ווען עס איז פריער, קינדער דערוואקסענע וועלכע האבן שוין לאנג פארלאזן די היים האבן זיך געמוזט אומקערן ווען זיי זיינען געבליבן אן שטעלעס און אן מיטלען ! מער פאמיליען טראגעדיעס, מער אומגליקן פאסירן איצט ווי אין נארמאלע צייטן !

לעצטן יאר איז אונז געלונגען, דורך גרויסע און שווערע אנשטרענגונגען צו באפרייען דעם אנשטאלט פון חובות, און ביי היינטיקן טאג שטייען מיר ווידער פארבאדן אין חובות, ווייל די הכנסות זיינען אין פיל פאלן פארקלענערט געווארן און אין א סך פאלן אינגאנצן אפגעשניטן געווארן.

מוז עס אזוי זיין ?

אידן ! — איר, וועלכע טראגט דעם טיטול רחמנים בני רחמנים !

פארטראכט זיך וואס עס מיינט. ניט מיר, נאר הונדערט קינדער שטייען פאר אייערע אויגן, ביי אייער טיר און ריידן צו אייך, או ווערטער, נאר מיט פרעגנדיקע אויגעלאך ווילן זיי וויסן וואס וועט איר טאן פאר זיי ?

די אחריות פאלט אויף אונז אלעמען, אויף יעדן אידן, מאן אדער פרוי, און מיר זאגן אייך אז איבער הונדערט קינדער זיינען איצט אין אנשטאלט און זייערע לעבנס, עקזיסטענץ און צוקונפט איז אין אייערע הענט.

עס זיינען דא איבער 26 טויזנט אידן אין גאנץ מערב קאנאדע ווען יעדער פון זיי זאל ביישטייערן אמווייניקסטנס איין דאלאר, וואלט יעדעס קינד זיין באזארגט מיט אלעס נויטיקעס פאר א גאנץ יאר.

עס איז דאך צו שטוינען און וואונדערן זיך ווי ווייניק, ווי קליין עס איז די צאל אידן וועלכע ביישטייערן פאר דעם איינציקן אידישן קינדער אנשטאלט אין מערב קאנאדע.

אינ'ם יאר 1928 האבן בייגעשטייערט 970 מענשן, אין 1929 בלויז 913, און אין יאר 1930 — 960 מענשן, און דאס יאר בלויז 429 מענשן, וויניפעג אויסגעשלאסן. פארטראכט זיך וואס עס מיינט, אידן ! וואו זיינען די איבעריקע ?

ארט זיי ניט דער שיקזאל פון פאר'יתומ'טן קינד ? איז אייך ווירקלאך אלץ איינס צי זיי זאלן לעבן אדער שטארבן חלילה ? צי זיי וועלן דערצויגן ווערן אלס נוצלאכע מענשן און אידן אדער זיי וועלן אויסוואקסן טויגעניכטסן, פיזישע און גייסטיקע קריפלס ?

מיר זיינען זיכער אין דער גוטהארציקייט פון יעדן אידן. מיר זיינען זיכער אז יעדער אידיש הארץ קאן געוואונען ווערן צו נעמען אנטייל אין דעם שיקזאל פון פאר'יתומ'טן קינד. און ווייל מיר זיינען זיכער, ווענדן מיר זיך צו יעדן אידן, מאן אדער פרוי, איבעראל וואו איר זענט

קומט צו הילף דעם מערב קאנאדער בית יתומים !

מיר שטייען איצט פאר דעם ניי־יאר, עס גייען די ימים נוראים, די הייליקע פורכטיקע טעג, ווען מיר קומען אין די שולן און בתי־מדרשים בעטן ביי גאט א יאר פון לעבן, ברכה און הצלחה. זאלן אלזא, די ווערטער פון הושע הנביא זיין פאר אונז דער קול שופר וועלכער רופט צו אונז און זאגט אונז אן : קחו עמכם דברים ושובו אל ד'. נעמט מיט זיך מיט אין בית־מדרש ניט נאר דעם מחזור מיט טויטע בוכשטאבן נאר מעשים, לעבעדיקע טאטן וואס איר האט געטאן פאר'ן יתום

מיר רופן צו אייך, אידן, און בעטן אייך, ווער איר זייט און וואו איר זייט, מאן אדער פרוי, צי איר האט שוין עפעס געגעבן אדער נאך גארניט געגעבן, — העלפט דעם בית־יתומים מיט וויפל איר קענט. די קלענסטע נדבה וועט מיט דאנק אויפגענומען ווערן.

עס גייט א לאנגער, גרויסער ווינטער, און אונזערע קינדער מוזן באזארגט ווערן מיט ווארימע קליידער, וועש און שיך, די הויז מוז באהייצט ווערן און די קינדער מוזן געשפייזט ווערן יעדן טאג פון יאר. עס גייט א חודש פון יום טוב און יעדער וועט זיך זעצן צו זיין טיש, ווער ארימער, ווער רייכער, אבער יעדער מיט זיין משפחה. דיינקט וועגן די הונ־ערטמיט צען קינדער, ווי אזוי וועלן זיי גיין צום טיש די נאכט פון ראש השנה, ערב יום כפור און די איבעריקע ימים טובים!

דיינקט וועגן זיי כאטש פאר איין מינוט. פארגלייכט זייער גורל מיט דעם גורל פון די איבעריקע טויזנטער אידישע קינער אין קאנאדע און זאל אייער הארץ אייך דיקטירן וואס צו טאן אין די טעג פון תשובה און פארגעבונג.

ווינשנדיק אייך און אייערע ליבסטע א כתיבה וחתימה טובה בתוך כל ישראל פארבלייבן מיר מיט דאנק און אכטונג,

דוד ספיוואק, פרעזידענט.
א. באראריצקי, וויצע־פרעזידענט.
וו. כהן, וויצע־פרעזידענט.
ל. רייס, טרעזשורער.

אלע ביישטייערונגען אדרעסירט :
JEWISH ORPHANAGE
123 Matheson Avenue Winnipeg, Man.

MAGIC MENU
א נייער, פארשיידענער

■ גיט אכטונג אויפן צייכן פון יעדער טין. דאס איז אייער גאראנטיע, אז מעדזשיק בייקינג פאודער אנטהאלט ניט קיין אלום אדער וועלכן עס איז שעדלאכן מאטעריאל.

דער דאזיקער פיינער טיי מעניו פארגעשלאגן פון מאדאם ר. לאקראיקס, אס סטענט דירעקטאר פון דער פראווינציעלער סקול פון דאמעסטיק סייענס ארויסציינענדיקע מאנטרעאל קוקינג סקול, וועט זייער גוט צונוץ קומען נעקסטן מאל ווען איר מאכט א פארוויילונג. האלט עס פאר רעפערענס.

טיי מעניו

פרוט קאוקטייל
הייסע קעז ביסקעטס*
סאלאד מארגאריט
אסארטעד טיי קעיקס
פיינעפל אייז קרים
טשיים און סאנבארנ'ס טיי אדער קאפע

מאדאם לאקראיקס זאגט: "פון מיינעטוועגן נוץ איך שטענדיק און איך רעקאמענדיר מעדזשיק בעקינג פאודער. ווייל עס איז אבסאלוט זיכער. איר הויבע שטייגונג קראפט איז שטענדיק פעסט און איר קריגט די זעלבע ציפרידנשטעלנדע רעזולטאטן יעדן מאל ווען איר נוצט עס.

פרובירט מאדאם לאקראיקס רעסיפי פאר

*הייסע קעז ביסקעטס

1½ קאפ מעל	½ קאפ מילך
4 טיילעפל מעדזשיק בעקינג פאודער	½ קאפ גרייטער קעז
2 טישלעפל פוטער	1 טיילעפל זאלץ.

זיפט די מעל, בעקינג פאודער און זאלץ. מיט צוויי מעסערס, מישט גוט אוים די מעל, פוטער און קעז. מישט אוים דעם געמיש מיט מילך צו מאכן א ווייכע טייג. וואלגערט שנעל און לייכט ביז א האלבן אינטש דיק און שניידט מיט א קיילאכדיקן ביסקעט קאטער. לייגט ארויף אויף יעדער ביסקעט א שטיקל קעז. א האלבן אינטש דיק און באקט אין אויוון מיט 400 גראד פ. ארום 12 אדער 15 מינוט.

קויפט געמאכטע אין קאנאדע סחורות.

MAGIC Baking Powder ensures better baking results

האנט־פיינטעד לאמפ שיידס

די לעצטע דעזיינס. זייער מעסיקע פרייזן און טערמס אויב פארלאנגט. איר וועט באוואונדערן די פראכטפול שיינע לאמפ שיידס.

מרס. סארא דאנער

501 פארטערדזש עוועניו טעלעפאן 31 376

נאטיס

פייאניר לאונדרי לימיטעד

ווינשט צו מעלדן צו זייערע צאלרייכע אידישע קאסטאמערס אין דער נארט ענד, אז פאר געוויסע גוטע אורזאכן, איז בען אבראמאוויטש, זייער געוועזענער דרייווער אויף דעם ראוט, מער ניט פארבונדן מיט דער דאזיקער פירמע. ווער עס וועט נאר הערן אז מיר האבן געטאן ניט ריכטיק אין דער אנגעלעגנהייט, איז איינגעלאדן צו קאמוניקירן מיט אונז און מיר וועלן זיין צופרידן צו געבן זיי פולע איינצעלהייטן.

מיר האפן אז אונזערע קאסטאמערס

וועלן פארזעצן צו לאזן אונז געבן זיי די גלענצנדע באדינונג און ארבעט פאר וואס מיר זיינען גוט באוואוסט פאר די פארגאנגענע 40 יאר.

טעלעפאנירט 57 051

PIONEER LAUNDRY LTD.
93 GRANVILLE ST. WINNIPEG

היברו סיק בענעפיט סאסייטי שול קאמיטעט

מיר בעטן אלע מיטגלידער און אויך אלע פאטראניזירער פון קווינס האל מנין, צו אויסלייזן די טיקעטס פאר ראש השנה. די וועלכע האבן נאך ניט קיין טיקעטס זיינען געבעטן זיך צו באזארגן מיט טיקעטס (בלויז $1.00). די וועלכע קאנען ניט צאלן זאלן זיך מעלדן צום מאן וועלכער פארקויפט די טיקעטס וועט איר באקומען א טיקעט פריי. מיר האבן די בעסטע בעל תפילה'ס —

חזן ר' יהודא מיזא

אלס בעל מוסף

דער האל איז לופטיק און ריין און מיר וועלן איה"ש האבן אויסגעבעטן א גליקלאך יאר מיט אלדאס גוטס, ווי עס ווינשט.

די ה. ס. ב. ס. שול קאמיטע,
אב' כהן, טשערמאן

ס'איז בלויז 3 טעג צו יום־טוב

אייער טלית געקלינט פאר אייך פריי מיט יעדן אָרדער פון $2.00

מענערשע סוטס און ליידיס דרעסעס. דריי קלינד $1.00

לייגט ניט אפ אויף שפעטער — טעלעפאנירט אונז גלייך מיר וועלן אייך צושטעלן אייער ארדער אין 24 שטונדן

יוסף אלין יוסף מייערסאן

JAMES DYERS & CLEANERS
72 Marion St., Norwood PH. 201 117—2 Lines

די צייט איז שלעכט אויסצוגעבן געלט אויף נייע קליידער

שיקט צו אונז אייערע אלטע קליידער און מיר גאראנטירן אייך, אז מיר קאנען זיי מאכן צו אויסזען ווי ניי

לכבוד יום טוב

שיקט צו אונז ארייז אייער דרעס, קאוט אדער סוט, און איר וועט זיך איבערצייגן אז מיר מאכן די בעסטע ארבעט אין שטאט.

פאר איינצעלהייטן

טעלעפאנירט 89 304 (דריי ליינס)

UNITED DYERS & CLEANERS LTD.
593 NOTRE DAME AVE.
PHONE 89 304

גוטע נייעס

א גרויסער סטאק פון אלערליי שיך פאר מענער, פרויען און קינדער איז ערשט אנגעקומען. צוליב אייער איינגענעם בענעפיט זאלט איר היינטיקן ערב יום־טוב קויפן אייערע שוכווארג אין

טרעגובאווס שוך סטאר

מיר וועלן אייך באהאנדלען ארענטלאך און מיר וועלן אייך געבן דעם בעסטן פרייז נאך דער צייט נאך. פארגעסט ניט דעם אדרעס — מיר האבן נאר איין סטאר

ROYAL SHOE STORE
836 Main St. Winnipeg

ליידיס!

א ספעשל פאר 3 טעג

היינט, דאנערשטאג און פרייטאג

וועלן מיר דראי קלינען יעדע סארט דרעס, פליין, פליטעד, פרילד, אדער פענסי. פאר בלויז — $1.00

שיקט איצט — גרייט זיך צו פאר ראש השנה — איר וועט זיך פארגרינגערן ווען איר שיקט צו פערט'ס

מענערשע סוטס בלויז 75 סענט

קעש און קערי אין די דאזיקע ברענטשעס

808 מיין סטריט	963 מיין סטריט	1062 מיין סטר.
טעלעפאן 55 188	טעלעפאן 55 339	טעלעפאן 55 200

ברייננט עס אין איינעם פון די ברענטשעס און שפארט זיך איין געלט.

הויפט אפיס

טעלעפאן 37 266

PERTH'S

(פארטנאי ברידער)

Classified Section קלאסיפייד סעקשאן

ספעציעלע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג:

איין מאל, 5ס. פער אנייט ליין
פאר א וואך, 20ס. " "
פאר א מאנאט, 75ס. " "
3 מאנאטן, $2.15 אנייט ליין
6 מאנאטן, $4.00 " "
פאר 1 יאר, $7.50 " "

:: צו פאררענטן ::
FOR RENT

סוויטס צו פאררענטן

באלפוריא אפארטמענטס, קאטידראל עוועניו, די שיינהייט פון דער נארט ענד. דאס לעצטע ווארט פון מאדערנע איינריכטונגען. שיינע ליכטיקע צימערן, 3 און 4 רומס. רענט $50 און $60.

וואגעל אפארטמענטס, קאר. אטלאנטיק און אייקינס, אויסגעפיקסט אויפן שענסטן אופן, מיט רעפרידזשירייטארס. 3 רומס, $42.50.

קארמאן בלאק, באראוס עווע. אוק פינישינג, מאדערניסטישע דעקאראציעס. 2 רומס און קיטשענעט, $30. 3 רומס, $35.

גאבל בלאק, אלפרעד עווע. אוק פינישינג, שיינע גרויסע צימערן, 3 און 4 רומס. רענט $35 און $40.

גלאב אפארטמענט, סט. דזשאנס עווע. שיינע ליכטיקע רומס. 4 רומס $35, 5 רומס $40.

רענפריו אפארטמענטס, קארנער מאונטען און פאוערס, אוק פינישינג, שיינע ליכטיקע רומס. 3 רומס און קיטשענעט $37.50.

3 רומס און זומער קיטשען, אין פריטשארד און טשארלס סטריטס. רענט $17.

5 רומס און א סאן רום נייע באנגאלאו, אוק פינישינג, אוק פלארס, פארטיק צו מופן דעם 15טן סעפטעמבער. רענט $40.

נעלט צו לייען אויף ביליקן אינטערעסט.

אינשורענס פאר אלערליי צוועקן.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 55 761 און 53 807

באלטיק אפארטמענטס
קאר. אייקינס און מאניטאבא

צו פאררענטן 3 און 4 רום סוויטס שיין דעקארירט, סקרינד באלקאנים רענט רעדוצירט. אויך איין נעפוירנישטן סוויט צו פאררענטן. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט "די" טעלעפאן 56 668.

סוויטס צו פאררענטן אין סאלטער בלאק, רעדוואוד און סאלטער, צוויי סוויטס פון 4 קליינע רומס און איין סוויט פון 4 גרויסע רומס. טעלעפאנירט 52 477.

סוויט צו פאררענטן

ראמאנא קאורט, 269 פריטשארד עוו. 3 רומס און באד אין מאדערנעם בלאק. עלעקטריק רענדזש. $32 ביז $41 א מאנאט. קאן אריינמופן דעם 1טן אקטאבער. זיך ווענדן צום קערטייקער.
RAMONA COURT
269 PRITCHARD AVE.

צו פאררענטן א 5 רום סעמי מאדערן הויז, זיך ווענדן צו
MISS PATTERSON
465 Flora Ave. Winnipeg

3 און 4 רום סוויטס צו פאררענטן אין יוראפיען בלאק. הייסע וואסער טאג און נאכט. ביליק רענט. זיך ווענדן אין 203 מעקגרעגאר סטריט.

צו פאררענטן א סאליד בריק הויז, פולי מאדערן, באשטיים פון 10 רומס, אין ערשט קלאסיקן צושטאנד. גאראדזש. לאט 66 ביי 150. זיך ווענדן אין 393 קאלעדזש עוועניו, אדער טעלעפאנירט 52 946.

צו פאררענטן 1 אדער 2 נעפורנישטע רומס. זיך ווענדן אין 645 מיין סטר. 304 באן אקארד בלאק. טעל. 22 754.

צו פאררענטן א שיינעם 4־רום סוויט אויפן ערשטן פלאר. פריוואטער אריינגאנג. אלע באקוועמלאכקייטן, אין א פריוואטער היים. רענט רעדוצירט. זיך ווענדן אין 310 רעדוואוד עוועניו, טעלעפאן 52 608

:: צו פארקויפן ::
FOR SALE

צו פארקויפן א 6 רום הויז, פולי מאדערן, אין פוירסט קלאס קאנדישאן, זיך ווענדן אין 148 אלפרעד עוועניו איסט פון מיין סטריט.

$2,400 ($1,800) קעש—$600 מארטגעדזש), קויפט א 6 רום פולי מאדערן הויז, 357 אבערדין עוועניו. טעלעפאנירט צום איינגנטימער 54 792.

שטעלע פארלאנגט

פארלאנגט א שטעלע אין א קאנטרי דזשענעראל סטאר. קאן מענעדזשן די גאנצע ביזנעס. א סך עקספיריענס און רעד טעלאכע שפראכן. זיך ווענדן צו דאס אידישע ווארט באקס 7270.

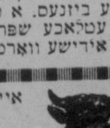

אייער גוט באקאנטער בוטשער
ס. יארמארס
האט איצט זיין
בוטשער שאפ
אינ'ם
רעדוואוד פאבליק מארקעט
רעדוואוד און מיין
טשיקענס, פיש און אנדערע פראדוקטן צו מעסיקע פרייזן
פאטראניזירט מיך און איך פארזיכער אייך מיט צופרידנהייט.

לייענט "דאס אידישע ווארט", אייער אייגענע צייטונג, געדרוקט אין אונזער אייגענער שפראך, פאר אונזערע אייגענע אינטערעסן פארשפרייט אין אלע אידישע היימען פון וויניפעג און מערב קאנאדע.

:: פערזענלאכעס ::
PERSONAL

היים און אפיס פארניטשור פארלאנגט
פאר מזומן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

GIBBONS UPHOLSTERY & METAL WORKS
צוזאמענשטעלונג ארבעט א ספעשעלטי
עקספערט ארבעט
ראדיאייטארס, באדי ארבעט, טאפס, אפהאלסטערי
144-6 Fort St., cor. York
Phone 22 667

שדכנים ביורא

ליידיס און דזשענטלמען פון יעדן עלטער און קלאס. אייניקע מיט געלט און הייסעו, נאר זיי זיינען איינזאם; פריוואטע ערנהאפטע שידוכים אראנזשירט. שטרענגע געהיים. זייער קליינע שדכנות געלט. קומט אדער שרייבט — די סענגערזשער, רום 2, 382 דאנאלד סט., 4 טירן פון נאטער דיים עוועניו.

מעדיצינישער מאסאזש

מרס. ה. ערעליסאוויי, פראפעסיאנעלע מאסאזשיסטין, אויסגעפראבירטער רעפארמער אין באהאנדלען פאראליזעס און אלע פארמעס פון רומאטיזם.
838 SOMERSET BLOCK
Ph. 88 066 Res. 56 766

CAMPBELL BROS. MARBLE & GRANITE CO.
מיר ספעציאליזירן זיך אין מאכן פארשיידענע אידישע מצבות — זעט אונזער אויסשטעלונג אייידער איר באשטעלט ערגעץ אנדערש. אונזערע פרייזן זיינען זייער מעסיקע.
90 Hespeler Ave., Phone 501 495

מואווינג קרייטינג פעקינג שיפינג
25 817 — מינימום — 25 817
National Cartage & Storage Ltd.

ב. הערמאן, 492 סעלקירק עווע. אנטקעגן ארעצקים סטאר. ערשט קלאסיקער זייגערמאכער און גאלדשמידט. ארבעט געמאכט צו מעסיקע פרייזן.

מיר האבן קארס וואס פארן יעדן טאג אין אלע דירעקשאנס
מאטאר טוריסטן
מאכט אייערע רעזערוואציעס אין פאראויס.
AUTO TRANSPORTATION BUREAU
382 Donald St. Phone 86 139

שפיין פעקלאך קיין רוסלאנד

צוליב די נייע רעגולאציעס ווערן שפייז פעקלאך צוגעשטעלט צו אייערע פריינט פריי פון דיוטי, קומט אריין אדער שרייבט פאר א פרייזן ליסט צו:
G. P. FRIESON
178 Burrows Ave., Winnipeg, Man.

אינשורענס

די עלטסטע און ראיעלסטע לעבנס פייער און אויטאמאביל קאמפאניס
ריל עסטייט
שנעלע, ארענטלאכע באהאנדלונג פאר קויפער און פארקויפער. מארטגעדזשעס און לאאנס אונזער ספעציאליטעט
שיפס קארטן און געלט שיקונג
דורך "באלטיק אמעריקא ליין"
געשעפט געלעגנהייטן
דער גרעסטער אויסוואל פון גוטע געשעפטן אין שטאט און אין קאנטרי. עס וועט זיך אייך באצאלן זעען
ח. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

ארבעטער פארלאנגט
HELP WANTED

פארלאנגט א מאן—איך האב א גוטע פראפאזישאן פאר א מאן מיט א לעיט מאדעל 4 טירן סעדאן. זיך ווענדן צווישן 5 און 8 נ. מ. אין 508 סקאט בילדינג, 272 מיין סטריט.

א אידישע ארגאניזאציע פארלאנגט א פעאיקע סטענאגראפיסטן און בוקקיפערן. ארבעטס שטונדן בלויז א האלבן טאג. פערמאנענטע שטעלע. זיך ווענדן צו דאס אידישע ווארט באקס 7212.

פארלאנגט א גוטע קעכין אויף איבער יום טובים. זאל זיך ווענדן אין 153 באראוס עווע. ל. סייפ. טעל. 51 260.

געשעפט געלעגנהייטן

צו איבערגעבן א סטאר און פיקסטשורס מיט א וואוינונג פון 4 רומס. דארף האבן $300 קעש. ביליק רענט. זיך ווענדן אין 711 סעלקירק עוועניו.

צו פארקויפן א סעקאנד הענד סטאר מיט סטאק אדער אן סטאק. א גרויסער סנעפ. זיך ווענדן אין 213 לאגאן עווע.

S S S S S S S S S S S

א שיינע קליינע גראסערי און קאנפעקשאנערי ביזנעס אין גוטן לאקיישאן. מיט סטאק און פיקסטשורס, צו אונטערזשיין אויף א 6 רום הויז אין א גוטן לאקיישאן. פאר איינצעלהייטן טעלעפאנירט צו
Mr. LAWRIE
of J. J. Swanson & Co. Ltd.
26 349 or evenings 56 471

א סטאר מיט רומס אין א גוטן רעזידענשעל לאקיישאן. רענט ביליק. קיינע פיקסטשורס און סטאק איבערצונעמען. זיך ווענדן אין 266 סאלטער סט.